

Рік XVI. Ню Иорк, Четвер, 10-го Грудня 1908. Число 50 Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, December 10, 1908. №. 50

До всіх п. п. місцевих орґанїзаторів Р. Н. Союза в Америці.

Отсим повідомляе ся Вас, що Голов. Уряд Р. Н. Союза приняв до відома резиґнацію Голов. орґанїзатора, п. А. Ґели, як також рівночасно затвердив п. Михайла Белю, (56 Hamilton Str., Holyoke, Mass) як дальшого Голов. Орґанїзатора Р. Н. Союза. На підставі сего, всї місцеві орґанїзатори почавши від дня 1-го Децембра с. р. мають удаватись в всїх справах орґанїзаторських до п. Михайла Белї на повисше подану адресу. Притім поручае ся місцевим Орґанїзаторам, при орґанізованю нових Братств і членів до Р. Н. Союза тримати ся і виповнювати § 337. точки а. б. в. г. д. з. і § 197.

Від Голов. Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Д. Капітула, гол. предс., Т. Лабовский, голов. секретар.

Наша безідейність.

Поврастайте в землю всїми
силами своїмми,
майте за поживнї соки
всїх дощів потоки,
— ви не підниметесь в гору
під весняну пору,
в души не видасьте ви цьвіту
нї собі нї сьвіту —
без любви, без запалу
і без ідеалу...

Отсї слова, незвісного на жаль поета. прийшли менї на думку, коли я задумав написати про нашу безідейність.

Хоч не усї шан. читачі призадумають ся поважнїйше над сею статию, то я позволю собі подати декілька заміток на сю тему, а може мої слова хоч в части принесуть деякий хосен для нашої поневоленої неньки, може они не прогомонять безслїдно а будуть неначе привітом нових днів на заокеаньскім заточеню.

Отже наша безідейність!

Ми безідейні? — запитае дехто. Так — відповім вперед, заким постараюсь о відповідні арґументи. Так бодай говорять песимісти і після моеї думки воно так і е, хоч там дехто може і не згодить ся на сей. мовляв, доказ а priore.

Так, ми безідейні і нехай нїхто не стараесь навіть перечити, бо пусті його слова. Доказувати сего не вможе хиба нїхто, бо основних, стійних доказів на се годї знайти а на голословні твердженя хиба нїхто не пристане. Маю тут на думцї виключно безідейність в народних справах, хоч ми також і в прочих дїлах не грішимо ідейностію.

Щоби подати подрібні арґументи на се, треба би і довшого часу і місця. Досить сказати, що арґументи сї були-б досить поважні, коли іменно приложимо їх до нашої суспільної і народної працї, коли тут о такій працї взагалї може бути й бесїда. Яке у нашій народній працї великі недостатки, се кождий без сумніву признасть. Доказом сего ся обставина, що числячи успіхи нашої працї хочби лише за послїдних 10 лїт, не побачимо нїякого слїду нашого житя-бутя тут на американській землї. Чи так? Чи е може які плоди сеї нашої працї? Нї! Якіж головні причини сего? От як звичайно: наша питома руська байдужність, нерівномірність та неоднотайність нашої працї брак едности в стремлїню до спільної мети, взаїмне поборюване себе, зарозумілість і пр. а еще і ся обставина, що ми як з одної сторони скорі до великих поривів, так з другої еще скорше остигаемо в запалї і найменчими перешкодами зражуемо ся, через що запропащуемо нераз найбільше ідейні справи Усе те здержуе розвиток нашого суспільного житя, яке не може поплисти ширшим руслом, розсїває зерно зневіри і неохоти серед широких мас нашого народу, що спосібний до найбільших поривів а навіть самопожертвованя, ба що більше, знеохочуе і відстрашуе найбільш ідейні одиницї, які часто забуваючи про себе, хотїли-б трудитись і трудять ся для загального, громадського добра.

Чи ж се ідейність?

Зневіра отся зовсім природна і оправдана, коли зважимо, що на дане число наших „патріотів“ ледви оден два знайдеть ся щирих, чесних та безкорисних; прочі ж, то демаґоґи і бізнесмени, які хотїли б робити „бізнес“ на патріотизмі, на патріотичних дїлах. Я не хочу сказати через те, щоб за якусь працю не належала ся заплата.

Чи знов таку „дїяльність“ назвати можна патріотизмом — нехай кождий безсторонно осудить.

Годї отже вірити в ідейність сих людий, які своїм стереотипним „ми“ ставлять себе звичайно на першому плянї а е по правдї лиш „undertaker-ами“, що загробують кожду інституцію, кожду здорову гадку та орґанїзаційні помисли одиниць на се, щоб видвигнутись лиш на хвилю понад других. І се їм удалось; они двигнуть ся на хвилю, але на се, щоб опісля впасти еще низше в багно, з якого їм вже годї добутись, в багно неслави, бож кождий здорово думаючий не позволить занадто довго водити себе за ніс, хочби і найспритнїйшим „передовикам“. Шило скорше чи пізнїйше вилїзе з мішка а тодї горе вам!

Иньша річ, що се на нас, яко нарід сумне кидае сьвітло, коли у нас такі „нечестиві“ вести можуть перед у народній працї. Се-ж колода, яка спинюе наш поступ, наше народне визволене.

Слова, слова, слова! — сказати можна за Шекспіровим Гамлетом — а поза тим що?

„Ви не піднїмітесь в гору під весняну пору — без любови, без запалу і ..... без ідеалу“... Нї!!

Доки ми як оден не станемо до працї для добра нашого народу, доти добра нам не буде. Тут нема „нї хлопа, нї пана“, всї ми рівні, а кождий, після своеї сили нехай складае що може на жертвенику нашої найдорожшої вітчини. Тямте усї ті, що беретесь за „дїло сьвятее“, що колись прийти може хвиля, де сей народ, над яким поки що маете який такий вплив, відцураесь від вас і відвернесь та—тодї запізно буде.

Сумне се для нас, для нашої суспільности в Америцї, що такі „патентовані“ одиницї можуть у нас хочби лиш на хвилю вибиватись на верх, бо-ж се е мірою вартости самої суспільности. Qualis res, talis grex — які провідники, такий народ і навідворот або по нашому „який пан, такий крам“.

Декотрі посувають свій песимістичний погляд еще дальше, кажучи: ми пропащий народ. Я не годжусь з сим о стільки, що у нас дасть ся еще богато зробити, тільки доброї волї і щирої невсипущої працї потреба, не десяток, анї соток, але усїх нас, а ми можемо занедбане направити.

А усе те тому так веде ся, що у нас за мало належитого зрозуміня народної працї та і ся обставина, що ми тут занаті борбою о житє, приймаемо неодну річ безкритично а се дуже лиха признака.

І лучше у нас не буде так дого, доки усї не переймуть ся одною великою ідеею, що дотичить нас всїх, нашого цїлого загалу. Ся ідея мусить стати тим сонцем ясним, що нас оживляе і покріпляе, мусить стати надприродною силою, що чудес доконуе.

Як то? Таж у нас Союз, читальнї, Січи, ще й Запорозькі і т. д. і се все мало для ідейности?

Не лиш мало, але се майже нїчо, се лиш нас в блуд вводить, се ми так самі себе одурюемо, а усе те разом, якби так назвати, американський гумбуґ.

Де у нас які інституції, які фонди? Чи у нас, в Новім Йорку, хоч одна своя руська хата, де-б ми зійшли ся і поговорили, порозумілись (а Нюйорських Русинів подають на 10.000, не знаю, чи се правда). Прийде яке „народне“ віче; скитаем ся попід чужими тинами. А церков — пожаль ся Боже — от капличка, бо, здаесь і дзвона нема. Се наша ідейність! Нї для себе, нї для других! А нашим братам в старім краю, як ми помагаем в борбі з Ляхами. От „капне“ деколи який цент, „Дїло“ і „Руслан“ згадають про се і на сїм конець. Але, щоби акція ся була ведена стало, не спорадично, як доси, про се нїхто не подумае. От коби як до завтра!

Чи ми не повинні рік річно удержувати в бурсі товариства педаґоґічного хоч 20 наших руських студентів, які ходили б до ґімназії і стали опісля борцями за долю нашого народу? Чи се така може велика сума? 2000 дол. на Русь в Америцї — се нич. А хоч 5 академикам нашим ми не могли б післати до Львова на удержане, чи на студії за границею? А на виборчу борбу нашим братям в краю не потреба? А коли-б наші люті воpоженьки бачили, як ми звідси підпомагаемо своїх братів, що ми не зважаемо нї на кордони, анї океани а почуваемо ся одною великою рідною, они-б інакше з нами числились.

Десь я чув, що нашого народу есть тут до 300.000. Нехай би на тім стало. Коли ж кождий вложив би річно лиш одного цента, ми мали би 3.000 дол. Правда, знайшли б ся такі „ідейні“, що не дали б нї шелюга, але другі дадуть і долара, коли будуть знали, на яку гарну цїль се іде. При кождій нагодї дало б ся зібрати дещо на сю цїль а на кождім „плейзі“ знайде ся оден свій чоловік, який при відповіднім поученю усе зробить. Кождий з наших патріотів бізнесменів дасть радо хоч-би чверть процент річного доходу на сю цїль. А наше духовеньство, чи не може відправити на сю цїль що року одного акафисту і дохід заслати до вибраного на сю цїль комітету. Нїхто не відкаже своеї помочи, а одно представлене в роцї дасть чейже кожде наше товариство і дохід призначить на народне дїло. І так здвигнути можна заходом загалу велике дїло, за яке цїлі поколїня нас благословити і з дякою згадувати будуть. А вороги певно позавидують нам сего. До сего треба аґітації, людий, працї але ся праця, сей труд, виплатить ся сторицею і ся праця е навіть нашим обовязком. Чи она принесе успіх? Великий, бо не лиш матеріяльний але і моральний; навчить наших людий патріотично думати і почувати ся духом до великого 30 міліонового народу. Гляньте на Ірляндців! Кілько гроша іде щорічно з Америки до їх краю а усе на рідмогу братям.

Се правдива ідейність!

А у нас би її не було? Чи нам послїдними бути? І у нас дрімае ідея для великих дїл, але збудити її треба, нехай прокинесь а відпадуть якби за дотиком чарівної палички самолюбия, демаґоґи і діждем ся великих днів, прийде наше відроджене, наше визволене з неволї.

Але ідея прошибнути мусить всїх і вся; цїлий народ мусить взятись за дїло. Збудім в собі сю велику ідею, закиньмо лож песимістам „покажімо супостатам, що ще сила й воля в нас“.

Нехай безідейність остане при тих самолюбах та слабодухах, що до нїякої висшої працї не спосібні. Ми в неволї одній, не попадаймо добровільно в другу, в неволю духа. Прокиньмо ся для нашої сьватої ідеї а при помочи її закладаймо основи для нашої великої будучности.

Евген Гвоздик.

ПРИРОДНА МЕТОДА ЛІЧЕНЯ

або

як потреба нам уложити житє, щоб устеречи ся перед ріжними недугами і заховати крінке здоровлє.

Написав

ЕМАНУІЛ ТЕОДОРОВИЧ.

(Дальше).

Чоловік єсть частиною природи, тому тіло людське п'д зглядом хемічним складаєсь з елементів, з яких єсть зложена ціла наша природа. І так людський організм, як і кождий живучий організм, повстає і складає ся головно з т. зв. істоти білочної, котра є сполукою хемічною вугля, водня, кисня, душня і сірки, а кромі сего має ще в собі і иньші сполуки хемічні як: вуглеводні (сполука вугля, водня і кисня), товщи ріжні соли мінеральні і воду, котра проникає всї части людського тіла, а на вагу становить які три четвертини ц'лого єго тягару. Всї тоті части складові — а передовсім білковини — підлягають за житя нашого організму безустанно ріжним змінам і перетворам, а посуваючи якийсь час для істнованя нашого т'ла виходять з него ріжними дорогами, щоб уступити м'сця новим частинам взятим з нашої поживи і служачим до відновленя нашого організму.

А тепер вернім назад до легких взглядно до нашого процесу віддиханя, який — думаю — зможемо тепер гаразд порозуміти.

Хемізм нашого віддиханя основує ся на взаїмній виміні ґазів між воздухом а кровию. Як сказано, міхурці легочні о тоненькій оболонї окружає дуже густа сїть судин волоскуватих, в котрих кров жильна з т. зв. артерії легкової розпростираєсь тоненькою майже непрерванною верствою, при чім виставляє ся на ділане воздуха. Оттак проникане ґазів через ті оболоньки може відбуватись дуже легко. Вдиханий воздух окисне кров жильну, через що она принимає барву ясночервону, отже кров забирає з воздуху кисень, а виділяє рівночасно двокис вугля.

Що то є двокис вугля?

Двокис вугля є ґазом, який повстає наслідком злуки вугля з певною скількостю кисня. Ся сполука хемічна, се нічого иньшого а лише т. зв. горінє (спаленє), котре витворює тепло, сей необходимий чинник житя нашого організму.

Тобі певно й не снилось нїколи, що „запаливши в печи, ти спричинив власне сю сполуку хемічну вугля з киснем а заразом і появу двокису вугля, для якого ти оказав ся вельми невдячливим, бо, замкнувши дверцї від печи, розказавесь єму без пардону забиратись комином на двір. Ти й мав в тім взглядї цїлковиту рацию, бо сей „панок" рівнож не відзначаєсь великою делїкатностию. Він, яко ґаз тяжший від воздуху, опадає долї і дуже довго задержуєсь в непровітрюваних кімнатах, наслідком чого справляє душність, а при більшім нагромадженю сего ґазу може наступити смерть через задушенє.

Тепер нинї зовсїм запитаєш: „звідки бере ся двокис вугля в нашій крови?"

Здаєсь менї, що ти вже й сам потрохи догадуєш ся, та все таки послухай, я розкажу тобі весь докладно.

Як звістно, наслїдком великого обігу крови розходить ся кров артерийна для віддиханя по всїх тканях тїла, а через се й дістаєсь кисень до клїтин, где і лучить ся з вуглем субстанций тканних в двокис вугля. Ся злука хемічна, се рід повільного гор'ня, а его наслїдком висока теплота нашої крови, котра в станї правильнім виносить 37·5 цельзія. Наслїдком сего з'ужив ся кисень і певний процент вугля, а повстав натом'єсть двокис вугля, котрий, вироблений в всїх тканях тїла судинами волоскуватими входить до крови, котра тепер вже яко кров жильна (темночервона) прямує у легкі, де при видиху позбуває ся двокису вугля. Отже кров жильна приплиьаючи артерією легковою, розливши ся по судинах волоскуватих оплітуючих міхурці легочні, віддає воздуху часть двокису вугля а забирає з воздуху 5 процент єго кисня, щоб сим способом замінитись знов в кров ясночервону, артерийну, котра вертаючи опять до серця за помочию єго і артерий розносить знова кисень по всїх тканях нашого тїла.

При вдиханю воздуха кров наша вглитає також і душень, котрий зглядом надто енергічне діланє кисня, так як він сам сповдував би р'д горячки в нашім організмі.

При видиху по при двокиси вугля визіває чоловік ще й другі твори летючі, головно однак пару водну, і то таку скількість, якою може насити ся воздух огрітий в легких до 37 степенів Цельзія.

Які отже суть услівя належитого віддиханя?

1. Воздух добрий, чистий і містячий в собі доволї кисня.

2. Щоб воздух входив свобідно і без перешкоди до легких взглядно до міхурців легочних.

3. Правильне видихуванє з'ужитого воздуха повного двокису вугля.

4. Правильний обіг крови через легкі.

5. Правильний склад крови взглядно відповідне число червоних тілець кровних, які саме посідають властивість забираня з воздуху кисня і розділеня єго по всїх тканях людського організму.

Всякі отже неправильности в нашім процесї віддиханя походять від нечистого воздуху, хорих органів віддихових і від неправильного малого обігу крови.

Для нашого здоровля отже єсть необходимий воздух сьвіжий; тому ми повинні можливо часто віддихати на вільнім просторі, а наші мешканя відповідно перевітрювати. Як звісно при вдиханю чоловік з'уживає кисень воздуха (особа доросла около 21 літрів на годину), при видиханю же визіває двокис вугля (на годину 20 літрів), отже воздух в мешканю замкненім і не провітрюванім в коротці так би змінив ся, що в кінци був би цілком нездалий до віддиханя.

Однакож не лише двокис вугля робить воздух в кімнаті неко рисним для нашого здоровля; псує єго він еще і розличними ґазами, які виділює людський організм як випаринами шкіри, витворами розкладними поту, відтак часто і ґазами розкладними травленя з проводу травленя — котрі не лише заповнюють кімнату, але також в більшій скількости вельми шкідно ділають на наше здоровлє.

Також через опалюванє кімнат і через осьвітлюванє повстають творива дуже шкідні здоровлю нашого організму. Відповідно до матеріялу уживаного до паленя витворюють ся осібні для віддиханя дуже шкідні ґази як: амоник, сірководень, сполуки вуглєводні, квас синий і пр. Тому то треба дуже уважати, щоб по витопленю в печи не затикати комина, коли ще в печи находить ся грань, по котрій блимають сині поломени. Тоті сині поломени, се власне горючий ґаз званий окисом вугля, а звичайно в щоденній бесіді прозваний чадом або смудом. Той ґаз є безбарвний, без смаку і запаху, мало що лекший від воздуху горить синою поломінею, сам однак не піддержує ані горіня, ані дихання, но противно єсть вельми утрійний. Взяденний в малій скількости спричинює біль голови і блуванє, в більшій омлїнє, ба навіть смерть.

Цілком хибною єсть думка несьвідомих, що через заткане печи, коли ще осталась грань, буде в хаті теплїйше, противно, через заткане наслідком недостаточного продуву воздуха вуглє не може згоріти цілковито, — при чім би повстав двокис вугля — лишень горить недостаточно слабше окисаючою і творячи лише окис вугля с. є. утрійний чад або смуд. А при слабім окисаню с. є, коли творить ся окис вугля, повстає далеко менше тепла, ніж при лучбі вугля в киснем в двокис вугля. Отже через за скоре зативанє печи не лише осягає ся низший степень тепла в кімнатї, але та кож наражає ся себе і других на зачадженє, яке дуже часто стаєсь причиною смерти.

(Далї буде.)

Бандити.

Сумно і невесело на нашій Американській Руси. Куди не кинеш оком, всюди бачиш одно велике, розбурхане море; куди не повернеш ся, все вітер в очи. Небогато нас тут є (кажуть, що поверх пів міліона душ), та і так нема між нами гаразду. Всіляких партій намножилось без ліку, а кожда партія кланяєть ся иньшому Богови, кожда тягне наш нещасний народ в иньший бік. От стоїть чоловік гейби на розпутю тай питаєть ся самого себе: куди менї іти, якої клямки держати ся, кого підпирати а кого поборювати? У кого в грудях щире руське серце, хто ще не виплював в себе того всього, що виссав в грудий материх, хто дивить ся на сьвіт тверезими очима, — той відразу рішає, в котрий бік прямувати свої кроки. Але кілько то між нами людий непевних, нетямучих, що вирікають ся своїх народних сьвятощів та йдуть на службу чужинцям, а що гірше, стають під прапор найтемнїйшого сорта індивідуів, записують ся в ряди яничарів, поганих зрадників свого власного народу. Де сьому причина? Ах, шукайте її хочби в нашій історії. Воювали колись з собою наші князї і бояри, мордували ся взаїмно трохи не всї стани нашої суспільности. Могучі побивали слабших, а коли не могли самі, то братали ся навіть з поганами, з варварськими племенами і нищили огнем і мечем сю, текучу молоком і медом, прехорошу руську країну. А чи тепер може ліпше? Чи навчились ми чого з нашої історії? Деж би там! Хиба-ж ми не „славних батьків" славні нащадки? Ми те-ж нищимо ся взаїмно, ріжемо себе без ножа, катуємо свою власну Матїр. Та хто-ж то такий — спитаєте — робить сю погану роботу? Хто сїє буран на нашій народній ниві, хто кладе в домовину заплакану Неньку? — Погодїть, я вам зараз скажу.

Хто з вас переглядав коли історію Руси або читав наші історичні думи, той знає добре, яким то тяжким допустом божим були для нас турецькі яничари, полонені діти, християнських родичів, а виховані поганцями на нашу згубу. Та що то має до річи? — скаже неодин читач — преціньсї яничари вже давно перевели ся; їх нема, а бодай не чувати за них тут в нашій новій вітчині. Отже милиш ся, брате! Я тобі докажу, що вони є і то таки коло тебе. Чи не чував ти коли, любий читачу, дещо за москвофілів?.. Ой, йой, йой! якже-ж би не чував?! Та-ж се одинокі защитники нашої сьвятої Руси і нашої гр. католицької церкви. Якби не вони, сї неустрашимі сторожі і покровителї нашої бувальщини, то в наших руських церквах вже давно виґравали би Поляки на орґанах всїлякі латинські набоженьства або таки польські „ґодзінкі". Як би не москвофіли, то з нас Русинів і слїду не остало б: всьо забрав-би Рим і Поляки... Чи так? А хто-ж перший пішов на службу Полякам? — Москвофіли. Хто йшов рука в руку з польськими обшарниками підчас селянського страйку в східній Галичині? — Москвофіли. Хто сбіцяв ся в галицькім соймі нищити визвольний рух руських селян? — Москвофіли. Які люди вийшли послами до теперішнього галицького сойму з волї польскої шляхти під ослоною баґнетів і старостинської самоволї? — Москвофіли. А що доброго зробили москвофіли для нашої церкви? Їх першорядне сьвітило, сумної памяти Наумович зломив присягу католицькій церкві і перейшов на службу церкві цареславній. Його гідні наслїдники і обожателї проповідують потайки або таки явно-славно цареславну віру між нашим народом, орґанізують паломництва до Почаєва і так додержують обітниці, яку зложили добровільно на руки католицького єпископа. Та на що нам далеко шукати. От хто цікавий, нехай прочитає собі один з листів п. н. „Письмо старого Запеки", друкованих тепер в Гладиковім „Поступі", а давнїйше в Обушкевичівській „Правдї". Чи знаєте, хто пише сї пікантні листи? Галицький руський (після его самого „русскій") сьвященик, що так само як і прочі його собратя однодумцї присягав служити церкві католицькій. Чи ж треба ще більше примірів, щоб схарактеризувати як слїд сих теперішних яничарів, вигрітих, мов та чорна гадюка, за пазухою руської суспільности, вигодуваних руським хлїбом?

Я назвав москвофілів яничарами, але мимиволї зробив кривду сим послїдним. Чому? — Бо всякому відомо, що турецькі яничари були забрані руським родичам маленькими дітьми і що вони зовсїм не памятали свойого походженя. Виховані в темнім фанатизмі і в слїпій ненависти до „ґяврів", мордували жорстоко може нераз і свою власну рідню, та се можна би ще як так оправдати, бо-ж каже ся десь-там, що „невідомі гріху не творять". А чи можна яким небудь робом оправдати слїпу ненависть нинїшних москвофілів до всього, що рідне, руське? Нї, нїколи і в жаден спосіб! Вони сьвідомо відчахнули ся від здорового руського пня і сьвідомо кидають затроєні стріли в ряди щирих і вірних синів своєї вітчини. Се не яничари, бо ся назва для них невідповідна, вони її недостойні. Се кажу, не яничари, але прямо б а н д и т и, „чорна рука" в нашій суспільности, вонючий боляк на нашім здоровім орґанізмі. І треба аж такої байдужної, індиферентної суспільности як наша руська, щоб терпіти їх поміж собою, ба що гірше, числити ся з тими опришками. Лучають ся иноді москвофіли і в иньших славянських народностий; є їх чимало пр. у Чехів. Та не гадайте собі, що чеські москвофіли се така сама дрань, як наші „русскіє". Якби ви поважили ся назвати чеського москвофіла „русским" себ-то Москалем, то він готов видерти вам очи на гладкій дорові. Чеський москвофіл перш усього Чех і сеї своєї національної назви він не зрече ся за жадні скарби сьвіта. Як то, — спитаєте — так який же він москвофіл? А такий москвофіл, що він хотїв-би віддатись під протекторат Росиї яко могучої славянської держави, але з тим застереженем, що він не перестане бути Чехом і вільним паном у своїй власній хатї. Розумієте тепер, які то бувають москвофіли у инших Славян?! А наші чи такі самі? Ага! наш, „москалики" цурають ся рідного слова, називаючи його языком „пастухов і свинопасов", наші „русскіє" думають тільки о тім, якби знищити свою питому культуру, як змести з лиця землї ненависну Україну. Не маючи — як то кажуть — ані лиця ані сорому, не перебирають в средствах і воюють такими підлими способами, що культурний чоловік відвертаєть ся з відразою від їх „сделків". Навіть Поляки, що піддержують сих „poczciwych starusinów" проти нашого визвольного руху, і тії соромлять ся їх та дають їм морального копняка при кождій нагодї. Які то чудасії виробляють москвофіли в Галичинї поміж собою і на службі у польських шляхтичів, сего і на воловій скірі не списав би. Та ми погляньмо тільки на їх роботу тут, на Американській Руси. З гори додолу, почавши від нашого Владики а скінчивши на якім там „дячку" або простому робітникови — все оплюгавили своїм скверним ротом, обризкали скаженою піною. В своїх рептильках уживають з розмислом такої плюгавої бесїди, неначе-б старали ся нашому народови доказати на дїлї, що його матерна мова, то язик „пастухов і свинопасов". Нема у їх орґанах ані одної статї, в якій би вони не взивали своїх читачів до борби чинної, з „хлопським параґрафом" в руках. „Бери, хлопе, — так кличуть вони до наших робітників — в руки люшню, шуфлю, піку або який небудь кусень зелїза, біжи хутко до Філядельфії і — нї більше нї меньше — убий руського епископа, свого найвисшого достойника, князя своєї церкви, бо він — У к р а ї н е ц ь! Ну, скажіть менї, добрі люди, чи так робили яничари? Нї, вони убивали всякого, без розбору і со було остаточно їх ремеслом, бо їх так виховували. Наші москвофіли тровлять несьвідомих людий тільки на одного чоловіка (на иньших лише гавкають) і тому вони справдїшні б а н д и т и.

Руський нарід, що стоїть твердо на становищи національного відродженя і на становищи окремішности нашого народу від народу російського, повинен забрати ся вже раз до роботи і вмести сьміте з власної хати. З москвофілами то ми ще можем до певного степеня числити ся, але з бандитами нам нема ніякого дїла. Чим скорше, тим лїпше. Даймо опришкам до пізнаня, що їх місце не між культурними людьми, але на сухій гиляцї!

Народовець.

Дмитро Андрейко.

Де що про реорґанізацію наших шкіл.

Чого нам конче потреба?

Тяжкі нині часи для американьскої Руси, і то вельми тяжкі. Досить вже чужі, а ще сто раз більше свої рідні вороги найогиднійшими інтриґами затроюють та паралїжують наше жите, працюють невпинно на нашу недолю, копають невтомимо собі і нам могилу. І ніяк отямити їх в тій грішній роботі, злагодити і уничтожити їх пекольну злобу, зневолити і навернути їх на путь праведних. Тай то всьо вдяка і заплата за нашу кровавицю, за наш хліб насущний. І ті—„розбійники людоїди“ з крови і кости наші ніби братя, тай Богом нам дані опікуни і проводирі!... Га, в таких обставинах справді „тяжко жити“!... А однак „хочеть ся жить“!... І не оден не пожалуваби крови з під серця за те жите та за лїпшу долю „меньшого брата“. — Та щож, відай пусті наші мрії, дарма наша усильність, бо не легко тих дїяволів-людий побороти, як довго народ в темноті і несьвідомости свого права і сили, та сьлїпим орудієм в їх злобних руках. Одна просьвіта помочи нам може в тім бездолю, і показати стежки правди, одна просьвіта пояснити може, хто прав а хто злобний, хто ходить дорогою правди, а хто манівцями, хто нам друг а хто ворог, зрадник і Юда. Проте хто жив і в кім хоть дрібочка руського чувства позістала, повинен приложити рук до взаїмної, загальної нашої просьвіти. Просьвіти нам треба, як спасеня з неба! Без просьвіти ми немічні, до нїчого не спосібні. А коли вже хто з нас не може, чи не хоче просьвіщатись, то най хоть причинить ся по змозї до просьвіщеня наших дїтий, аби хоть они знали колись по заслузї розправитись з рідними Іскаріотами тай в лїпшій долї, без сорому могли звати сь Русинами.

І деж нам тої просьвіти глядїти?—спитае не оден... Там, де другі еї глядають! По своїх питомих школах... Школи, то жерела просьвіти, то розсадники знаня.

Всї культурні народи просьвіщають ся по школах, тож і нам не шукати просьвіти де иньше, а передовсім лишень по школах. І котрий народ пізнав вже вагу і вартість шкіл, той не жалує ні гроша, ні труда, аби лиш свої школи як найлїпше і найпрактичнїйше построїти, бо знає, що від шкіл зависить і его національне жите-буте. — Се вже пізнали і Поляки і другі наші побратими, а тільки ми одні не можемо, чи не хочемо сього пізнати, тільки ми одні школи свої цїлком маловажимо і про них не дбаемо. А можна б навести сотки доказів, якіб сьвідчили о великій вартости народних шкіл, но нам вистарчае зернутись гадкою в старий край, а пересьвідчимось о тій правдї. Поки в краю по селах шкіл не було, так довго бідний і темний наш Брат мужик спав сном і був панським рабом, а коли держава перейняла заряд шкіл народних в свої руки, і не одно в тих зреформувала, від тогди і найменьший наш брат пробудив ся до загального, політичного житя, і нині стає він перед своїм давним паном та сьміло упоминаєсь о свої права

І нам сего треба, і нам треба таких шкіл народних, бо школи народні, то жерело житя нашого будучого поколїня; а що які школи, таке і тих жите, тож треба нам шкіл добрих, національним нашим потребам відповідних, а не таких, якими днесь послугуемось, по яких днесь долї своїм питаемо!

Школи наші теперішні, не на много здались, треба їх конче змінити, треба їх з оглядом на цїль і потреби народа зреформувати. І здаєсь, не знайде ся між нами нї один, котрий би перечив тій пекучій потребі. Тож не спім, не зволїкаймо з тим важним народним дїлом, а вже раз очуняймось, поглябьмо що вколо нас дїе ся і ступаймо слїдами тих других, котрі нас далеко в заду полишили.

Чи нам потреба букваря і першої читанки.

Від часу, як Гол. Уряд Союза розписав конкурс на дві елементарні книжки і катехізм, почали деякі люди більше інтересувати ся справою нашого шкільництва. Писалось о сїм і о тім, а навіть послїдний дописуватель думав, що нам не треба нових книжок, бо і ті, що маємо, є достаточні. Се мене спонукало забрати голос і виказати, що нам конечно треба нових підручників, єсли ми хочемо з поступом іти в парі.

Зазначу, що я строго держати ся буду предмету, бо іде менї головно, щоби вияснити цїлу справу.

Мушу отже зачати від конкурсу. Дуже мене здивувало, що конкурс розписали головні урядники Союза, а не шкільна комісія, вибрана на конґресових зборах, скликаних нашим Епископом. Я цїню дуже високо наш честний Уряд, як урядників від Союза, але не могу з ними згодитись в тім, що они в конкурсї написали. Видно, що то люди нефахові писали і зовсїм природно інакше не могло бути, коли не педаґоґ пише о педаґоґії. Після моеї гадки речинець 5 ти місяців до написаня двох фахових шкільних книжок є рішучо за короткий. Розумієсь, хто на тім поли не працював, той не може мати понятя, кілько праці коштує уложити дійсно добрий, фаховий буквар; не менче і елементарну першу книжку. Щоб книжка дійсно відповіла своїй задачи. она вимагає таких студій і збору матеріялу як написане політичної економії. Але о тім пізнійше.

1. В конкурсї ужито слова „мусить“ а того слова не повинно було уживати ся з такою рішучостию.

2. Словом „мусить“ наказано писати буквар на взір англійських букварів!

3. Не зазначено докладно а тільки дуже загально сказано після яких взірців писати книжки.

4. Уже тим самим, що наказано писати буквар після взору англїйських рівнорядних книжок поповнено кардинальний блуд.

5. Не означено там обему книжки ані величини.

6. Не подано ані спису образків ані їх величини ані взагалї не сказано, чи будуть які образки, або чи могуть бути поміщені.

В відозві там сказано ось таке між иншим.

„Підручники мусять бути писані фонетичною правописею, приноровлені до тутешних обставин і писані на лад відповідних англїйських книжок“.

Хто обізнаний з тутешними обставинами, то знає, що в Спол. Держ. є около 50 держав, кожда держава має свої власні шкільні інституції і не тілько книжки кожда держава може видавати собі осібно, але майже кождий повіт в державі, а що більше, кожде місто більше видає свої власні підручники. Які з тої маси книжок вибрати собі за взір, ніхто не сказав. Повість хто, сего легко уникнути. Треба написати до Уряду а він дасть близшу інформацію.

Добре. Уряд пр. повість пиши на взір Ню Йорських. А тимчасом педаґоґи ті або сї узнали, що наш Пітсбурґський є найлїпший, а педаґоґи з Дакоти узнають що та мошній підручник є найлутший. Що в такім разї зробити? Чи писати після вказівки урядників Союза, чи після Пенсильванїйських. чи після Дакотських педаґоґів? Єсли я не послухаю Урядників і напишу після своєї гадки, лутший може, як був би Ню Йорский, консеквентно не державь я ся слова мусить, і моя праця повинна бути відкинена і буде відкинена, бо я не відповів вимогам конкурсу. Дальше, хотьби полагоджено чи в сей чи в той спосіб і сю справу заходить нова колізія з конкурсом.

Відомо може не одному, що тут, в Америцї, уживаєсь переважно двох букварів в кождій школї. Оден звесь „Primary book“ а другий „First grade reader“.

Primary book є властивим букварем і має за задачу научити дїтий вимови самогласних букв Для того в першім букварі нема взірців ані до писаня ані писаної азбуки. Друга книжка „First reader“ має взірцї до писаня але она має инші завданя як буквар, бо учить вимови більше зложених слів. Отже властиво не є вже букварем, а лиш читанкою.

Але і себ можна, скаже хто, легко усунути: взяти кусень з тої, а дещо з другої книжки і готово. В тім але біда, що не знати, що брати і взагалї чи мож що з англїйських книжок взяти для наших? Се велике питанє.

Як відомо, англїйський язик не має сталих звуків самогласних. В англїйскім язицї „o“ вимавляєсь на девять ріжних способів, „a“ має вісїм звуків ріжних „e“ шість „i“ чотири і т. д. Отже задача англїйського і руського букваря є зовсїм відмінна.

Взявши отже англїйський буквар в руки самохіть поспитаєсь чоловік сам себе, що властиво Уряд Союза мав на думцї, коли писав, мусиш взоровати ся після англїйських книжок!?

Але і се можнаб усунути, єслиб конкурс був в сей спосіб стилізований: Буквар і перша читанка повинні бути написані після найновійших вимогів англїйської педаґоґії.

Себ усунуло непоруміне, але вложилоб, на члена, котрий стає до конкурсу обовязок, пізнати правила найновійшої англїйської педаґоґії. А на се і на написанє хоть би тільки одної книжки пять місяців є рішучо за короткий час. Головні засади англїйської педаґоґії дуже легко пізнати, бо засада та виражаєсь в двох словах.

„Не учити“ дїтей, нехай они самі учать ся, а тілько їм помагати учитись. Є се найприроднїйше правило, бо так вказує натура. Так мати учить. Так і школа повинна учити, а радше „не учити“. Наука для дїтей повинна бути подавана в так приятній формі, як її подає сама натура. Педаґоґіка англїйська розріжняє чотири способи науки. Як ті способи виглядають подам на примірах.

Приміром мати хоче викупати дитину. Дитина не хоче купатись кричить, плаче, вириваєсь, але мати сильнїйша від дитини. Злапала її за карк, еще і пляцка дала, всадила в воду помимо плачу і крику і викупала дитину. Друга мати забирає ся також купати дитину. Дитина кричить опирає ся і плаче. Вона питає ся чого „дурний верещить“? „Мамо, вода за зимна“. А за зимна, отже доливає троха теплої і прозьбою намовить перепуджену дитину, щоб вона купала ся. Трета мати знаючи, що дїти зимної води не люблять, приготовить лїтну воду; закличе хлопця і той без клопоту лізе і купає ся сам. Четверта мати еще лїпше знає натуру і успособленє дїтей і длятого і воду зробить відповідну і еще до ванни вложить човенце, качочку, гусочку і т. п. забавки. Се матери дитина не тілько що не упираєсь проти купели, але знаходить в купели стільки приємности, що сама о купіль упоминає ся, а як прийде вилазити, то просить, щоб її довше оставити в водї.

Перша мати ужила примусу друга намови, трета ані силовала ані намовляла, закликала і то усе отже ужила індеферентного способу Четверта матїр, не то що не ужи вала жадного з попередних способів, а противно она дитинї персвадувала, що уже досить тої купелї. Зовсїм так само маєсь річ і з наукою:

1) Можна дитину силою змусити до науки і сей спосіб в англїйській педаґоґії звесь „Method of forcible teaching“, насильна метода. 2) Можна дитинї чи таким, чи яким там способом виперсвадувати, що дитина, чи дїти повинні учити ся. Сей спосіб науки звесь: Метода перевазії намови. „Method of teaching by persuasion“.

Трета метода звесь індеферентна. Отже настроюєсь дитину так, що она сама буде хотїла учитись. Пр. не позволить ся дитинї вийти на двір. Дитина нудить ся а в кінци берєсь до книжки з нудів. „Teaching of indifferend Method“.

Наконець четвертий спосіб загально практикований в тутешних школах є „Method of „pleasurable teaching“ or agreable teaching“. Так уприємнити дитинї спосіб науки, щоб она сама рвалась до науки, і знаходила тілько в науцї приємности, що знаходить в забаві.

Наука сама, як наука є абсолютно для кождого чоловіка і дитини приятна. Тільки спосіб подаваня науки може бути так не приятним як зимна вода, або так приятним як се четверта мати зробила дитинї купіль.

Отже головні правила англїйської педаґоґії ми в пару словах пізнали. Але найтяжше є пізнати способи, яких уживають, щоб науку якусь уприємнити. Ту індивідуальність, особисте успособленє учителя входять в гру. І се як раз дуже много часу і праці забирає, бо треба много педаґоґічних книжок прочитати і особисто звиджувати тутешні школи і інститути, щоб пізнати сїрджні методи

Придивім ся тепер, чого дитина не любить учитись?

Перше не любить учитись того чого она не розуміє.

Друге того, що її справляє не приятність.

Трете того, що не має видимої звязи і сенсу.

Четверте, не любить учитись одного і того самого предмету через довший час, хотьби він з початку справляв її приятність. Отже не любить застановлювати ся над одною річею за довго, як для дитини. Пяте, не любить учитись тогди, як она є або хора, або змучена, або голодна, або розстроєна — чи то в добрий, чи в злий спосіб. Отже коли є в а нормальнім станї.

Розберім тепер точка по точцї.

Не буде дитину займати, вона не буде любити пр. науку, котрої она не розуміє, для того, що предмет є понад її вік і умисловий розвій. Наука о чімсь такім, чого она не бачила і не є в силї уявити собі, не буде її займати. Розповідаєсь дитинї о галицькім селї, або о містї Львові або взагалї гдесь о старім краю, наколи она не бачила того. Зовсїм інакше той самий предмет она прийме наколи я подам її образок галицького села або міста Львова. В першім разї, щоб дитина училась ґеоґрафії старого краю треба б хиба бука, — в другім разї дитина, нїм ти еще її що оповів, вже сама запитає тебе, що той образок представляє? Розумієсь дитина питаючи сама, тим самим цїлу увагу сконцентрує на те, щоб поняти річ о чім учитель її говорить. — Отже, тут ріжниця між „Teaching by force“ і „by pleasurable Method“.

Другий блуд в ученю дїтий, який родичі і учителї поповнюють, є наука дїтий через казанє проповідий моралів, і т. д.; одним словом не повинно ся малим дїтям правити моральні науки але подавати тую науку в видї образовім Бо інакше цїла праця наша буде на дармо і тілько дитину знудить.

Подам примір з руського букваря Цїлий галицький буквар є задрукований власне такими тирадами. Возьмім перше оповіданє в букваря „Родина“. Там ось таке пишесь:

„Найлутше менї в рідній хатї Ту живуть тато і мама. Се мої дорогі родичі. Ту мешкають також братя і сестри. Се моя люба рідня“ і т. д. аж до кінця букваря. Предмет не менче сухий від сухого хлїба.

Зовсїм інакше обходила б дитину ся сама справа, наколи б місце сухої тиради подано се було в видї байочки. Ось пр. такої: Маленький Михась вийшов раз з мамою до лїсу і заблудив у лїсі, помимо того що мати перестерігала его щоб далеко від неї не відходив. Нарештї стемнїлось, дощ зачав падати а лїс страшно шумів. Тогди Михась пригадав собі, як то мама його упоминала, щоб не відбігав далеко від неї. Він думав собі, як то любо і мило бути в родинній хатї, там є тато, там сестри і брати бавять ся, а тут, у темнім лїсі так страшно дуже страшно і т. д.

І еще о сто процент той предмет став-би для дитини інтереснїйший, наколиб до того був доданий образок.

Така повістка учила б дитину перше послуху матери, бо подумала б собі дитина: єслиб Михась був слухав матери, то б не був зблукав ся; по друге учила б її і цїнити родинну хату і т. д.

(Докінчене буде).

Відозва.

Ми представителї, греко-кат. громади в Монесен, Па. відчуваемо в повні, які тортури переходить наш Владика від ворогів, котрі визуті з всякої чести, сьміють іменувати себе навіть гр. кат., підчас коли проти греко-кат. епископа всї сили пекла запрягають у свое ярмо.

Ми понимаемо, що повага Епископа не позваляє мірятись з того рода нїкчемниками і Він, як правдивий апостольский муж переносить всї удари ворогів терпеливо, та щей молитви за них заносить. Ми подивляемо тую терпеливість і молосердіе нашого Владики, що до сего часу не скористав з своеї власти і не постарав ся, щоб принайменше кириннників, що іменують себе служителями престола, обложити клятвою, якою видко їх вже сам Бог покарав, коли завязали союз з дїяволом і тагнуть за собою бідний незрячий народ в пропасть. Та ми — вірні сини греко-кат. церкви не можемо спокійно придивлятись як ворог знущае ся над невинною жертвою. В оборону нашого Князя церкви оковязаний греко кат. народ взяти в свої руки і на кождім місци боронити чести нашого Владики. Проге першим почином оборони буде, коли кинемо клич: „Відступіть від киринників і їх орґанізац.“. Підпираючи таке „Соединеніе,“ або „Общество“ есьмо виновниками кривд нашого Преосьвященного, за що перед Богом відповісти мусимо.

По цїлій вільній земли Америки переводіть тому Братя Русини, що звете себе греко кат. в дїло клич: Проч з киринниками і їх орґанами. Горнїть ся всї до Союза. Покажім, милі братя, що за справу сьв. гр. кат. віри і еї верхного начальника потрафимо постояти, а вороги, щоб із пекла чортів призвали собі на поміч нам нїчо не в силї вдїяти, бо з нами Бог. Возьмім собі до серця слова нашого кобзаря: „Борітеся, поборете Вам Бог помагає, за Вас правда, за Вас сила і воля сьвятая...

Яким Цимбала предс., Николай Сивик, Михайло Крицкий Тимко Солян, Іван Крупяник, Іван Страхоцкий, Іван Чарноскицкий, Іван Куриляк, Даниїл Федорчак, Николай Вандзїляк, Петро Піж, Іван Гавриляк.

1193 (печать)

СОЮЗ ПЛАТИТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ЗА ЧЛЕНА!

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent.
411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.

K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.
Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“
часопись для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америцї на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америцї на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реґістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офисї, пішлїть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового також свій старий адрес.

Замітки.

„Любов“ православних.

Бородатий батюшка Немоловский, редактор „Свѣта“ пише в 45 ім числї згаданої часописи про свого „бородатїйшого“ Архибатюшку Платона таке:

„Нашъ Архипастыръ проповѣдує скрѣзь любовь, отечески якъ бы умоляе не платити зломъ за зло, а непремѣнно добромъ настойчиво совѣтуе не враждовати съ уніятами, а обходатись съ ними сердечно, якъ бы со своими родными братьями, словомъ, поступае такъ, якъ подобае истинному преемнику св. апостоловъ“.

В 49-ім числї „Свободи“ находять ся велика передова статя, в якій описуеть ся, як то православні обляли 11 го листопада крадьком і з чортївським зпритом гр. кат. церкву в Деслодж, Мо. нафтою (керасиною) і підпалили її, пустили, бачите, в димом, як Турки і Татаре...

„Святый Владико“, велечественный Святителю украшеный „брадою“, Преосвященнѣй-нѣйший Архиепископе Алеутскій и Сѣверо-американскій: „Скажіть, – просимо, – чи то так значить проповідати любов? Чи наслідки Вашої проповіди о любови маютъ обявляти ся тим, щоби Ваші „пасомые“ підкладали огонь під храм божий? Якое є ваше понате о любови? Треба Вам знати, що Кафри, Готентоти, Бучванe, Бушмени, Ботокуди не понимають любови так, щоби палити чужу власність.. Одже Ви і Ваші „пасомые“, стоять на нистім степени, що-до поняття любови і морали, як тамті дикуни Африки, Австралії і полудневої Америки?... А може се якась спеціяльна любов „Алеутская“ і „Сѣвероамериканская?“... Скажіте, ще раз просим, Вас „истинна го преемника св. апостоловъ!“

* * *

Глупота православних потверджаеть ся.

Згаданому бородайкови Немоловському наша статя про бороду, яка була помiщена в передпослїднім числї „Свободи“ дуже не по нутру. Ся статя вколола його як колючка під самі зьобра та й зі злости він мало не дре на собі одежи... Так бодай сьвідчить його репліка під заголовком: „Ворогамъ православія на розумъ“, яку він помістив на нашу статю про бороду в 45 числї „Свѣта“. В сїй відповіди він мішае горох з капустою, та й кладе він з нагоди бороди Римови і римокатолицизмови, унії і гр. католицизмови і засилае нас до Юдів і Каинів і говорить про Христа і сьвятих, про восточний обряд і восточні доґмати і про те, що їх патлач робив на Thanksgiving Day і про те, як то богослов Державка „желалъ бискупу въ пращальной своей промовѣ успѣховъ въ нищеніи подлого царе і кнутославія“ і про „фляки“, що їх пси торгають і про свербячку на шиї і про свободу слова і про Русинів з Канемав, а й лїзе навіть аж на проскури і драпаеть ся аж на „иконасъ по уставу“ на четыре штоки (яруса“) — а в кінци робить ся він побожний і завзивае Христа Бога, щоби показав „еще большу то милость“ для православія.

Що православний батюшка бісить ся і скрегоче зубами, нам нічо до того; він може собі навіть обскубати зі злости бороду і се нас не обходилоб... На що хочемо спеціяльно звернути гут увагу наших читачів, то на се, яке становище зглядом бороди займае батюшка в тїй своїй репліцї під згаданим в горі наголовком. Именно, він каже, на однім місци, що ми зробили з їх бороди бомбу і випустили її на їх погибель, значить і закидае нам, що ми бородачі анархісти і нїгілісти; на другім же місци він докоряе (о дивное чудо) бороді, що вона е „препятсвіемъ къ переходу въ православіе глупыхъ декотрыхъ русиновъ“, котрі „недовѣрчиво дивлять ся на бороды“ говорячи, „що жиды только бороды имѣють“ і „не имѣй мы бородъ“ — выводить дальше згаданий батюшка — мы бы въ три рази больше вѣрниковъ имѣли нѣжъ теперъ“... Ну, і щож нам на те сказати?

Дотично сего, чи то ми кинули бородячу бомбу між православних на зломане їх карку, думаемо, що буде найлїпше навести власні слова батюшки – редактора а кождий сам вже переконае ся, чи він слушно обвиняе нас в бородачаобм бокидательстві.“ В 42 ім числї - Свѣта, в передовій статї під заголовком: „Новыи побѣды православія“ звертаеть ся батюшка Немоловський до наших людей такими словами: „правдивый русскій обрядъ хочете бачити? Такъ идѣтъ же въ Нью-Іорскій катедр. соборъ... и побачите Вы необритвеного червоного бискупа — бо правдиво восточныи православныи епископы нигды не бриются. Побачите величеств. святителя, украшенного бра дою. Чи мало Ви бачили — говорить він дальше — иконъ ап. Петра и Павла, св. Николая, Антонія і Теодосія Кіево-печерскихъ и проч. угодниковъ Божіихъ. Ну що они? Обритвені?! „А наконець витягае він такий висновок, що наш епископ е римо католицький тому, бо не мае бороди...

Отже батюшка запрошуе наших людий, щоб йшли до їх Ню Йорського катедрального собору дивитись на бороду величеств. їх сьвятителя і на иньших бородатих сьвятих, учитись з борід правдивого русского обряду; він кладе сю бороду „во камень угла“ восточного обряду, бо відмавляе нашому епископови права називатись восточвим епископом за-для браку бороди... а тут знов він обертае кота хвостом і гнїваеть ся і накидаеть ся на нас зимним рядном, що то ми видумали бороду, зробили з неї бомбу і кинули її між них на погибель... І чи мае батюшка рацію обурюватись на нас за бороду? Чи мислить він льоґічно? Чи може у Вас, батюшко редактор, така коротка память, що Ви, пишучи статю для 45 числа „Свѣта“, забули о тім, що Ви написали в 42 ім числї своеї шмати? А може Вам виросла борода не тільки там, де Г. Бог призначив їй місце т е. на долїшній щоці, але також і на мозґу і ся борода на мозґу відобрала Вам і память і розум?... А булоб дуже цікаво знати і ми радимо Вам пійти до доброго лїкаря і піддати ся оглядам через проміні Рентґена, та потім беріть ся писати ґазету.. Sure, що так!

А коли Ви нарікаете на те, що борода е радше „препятствіемъ къ переходу въ православіе русиновъ“, бо без бороди Ви „въ три рази больше вѣрниковъ имѣлибъ нѣжъ теперъ“, то справді таким нарікавем Ви показуете лише, що Вам безусловно не бути місіонарами, бо Ви по просту глупі і не маете поняття о місіонарській практиці. Якби так на Вашім місци були правдиві і мудрі місіонарі, то вони так урадилиб між собою: коли наша борода е перешкодою в навертаню уніятів на нашу истинную, едино спасительную, православную віру і коли за для сеї лиш бороди аж трега часть уніятів здержують ся від переходу на нашу истинную і т. д. віру, так обстрижім сю бороду і „вишмармо“ її до „фраса“, щоб буйний вітер її по полю розвіяв, тай веголїм ся як найкрасше тай підімо тодї між уніятів і проповідуймо: Гей, уніяти! Ви не хотїли до нас приставати, бо Ви уважалисьте нас за Жидів тому, що ми носили бороди; но дивіть ся, тепер ми вже борід не маемо і вже не можете мати якоїсь розумної причини, чому б Вам не покинути унії і не приняти единоспасительної, православної віри. Таж кайте ся, бо приближило ся царство небесне і т. д. Ну, і тодї вони збиралиб обильні плоди і аж тодї допер ва „сѣкира“ була-б приложена до самого кореня Унії...

А Ви, панове батюшки, які місіонарі? Тут Русини гублять свої души через сю „злосчесную“ унію, а Ви консервуете собі бороди і не хочете розстатись з ними, щоб промостити тим чином тим бідним уніятам дорогу до единоспасительної православної віри... Чи у Вас борода мае більше навіть значіня як спасене душ уніятів? Сьвяте письмо каже, що душа мае більшу вартість, як цілий сьвіт, а після Вас душа малаб не мати такої навіть вартости як борода?... О, бай ґали, то раз місіонарі!! А цур вам і осичина!!

* * *

Чим е редактори „Свѣта“

Від якогось часу можна в „Свѣтѣ“ подибати дуже часто таке слово як „чорт“ а трошки рідше такі слова, як „свиня“ і „воши“. Видно, що редактори від „Свѣта“ дуже люблять сї сотворіня божі і жиють в їх товаристві. Наша пословиця ґоворить: з ким пристаеш, таким ся стаеш. Тому отже, що редактори Свѣта люблять приставати з чортом, вони такі лихі як чорти; тому, що вони люблять приставати з свинею, вони риють і квичать, як свині, а тому, що вони люблять приставати з вошима, вони кусають як воши...

Відповідь незнаним менї 4 фарнїкам на Ambridge, Pa.

Вичитав я в Ам. Русск. Вістнику допись, котра лихе сьвітло кидае не так на сьвященика, як більше на цілу парафію; тож я почуваюсь до обовязку стати в обороні руської греко-католицької парафії в Abridge, Pa.,

Що мимоходом згадаю де що о собі, то лиш для поясненя справи. І так: 1.) підписані в дописи 4 фарнїки Николай Вальчишин Роман Гук, Іван Дмитрюк і Николай Вино не суть моїми парафіянами, бо нїгде в книжках парафіяльних і колекторських не знаходить ся нї одно з тих імен Від парафії ті 4 фарнїки не мають права давати дописий, бо в моїй парафії е досить письменних парафіян, котрі потрафлять писати, если буде того потреба.

Я питав кількох кураторів чи знають згаданих 4, фарнїков, сесї відповіли, що про таких людей зовсїм не чули.

2.) Що тичить ся переходу людей на схизму то річ мае ся як раз противно, як се 4 фарнїкі описали. Від коли я е в Ambridge Pa нїхто не перейшов на схизму, противно, кількох з схизми вернуло до правдивої нашої греко католицької церкви. Єсли-би було потрібно, то можу служити іменами сих людей.

Не е правдою, що схизма почалась з моїм приходом бо я вже застав російського батюшку. Помимо шалених інтриґ пареславного табору мої парафіяне тримають ся кріпко на честь і славу гр кат. церкви та не збаламутить їх жадна сила.

3.) Що 4 фарнїки напастують одного куратора Лавара Черепа, то мушу стати в обороні его.

Куратори при гр-кат. Церкві св. Петра і Павла е вірними гр. католиками і служили без користно св. Церкві. Що-ж тичить ся куратора Лазара Черепа, то сей найбільше сфірував на церков і приляг до неї цілим серце і душею.

Поповнив Лазар Череп страшну річ!: на прозьбу мою, щоби ласкав позичити менї 2 фляшки пива, бо на празник, що випав на неділю я не мав чим початувати гостей, Лазар Череп з доброго серця приніс 5 фляшок. Сьміх людям казати, і таке дурне писати. Приніс Лазар Череп, але вам 4 фарнїки засї до того.

4.) Що я вінчав преспаніцу так як чисту дївицю то тому, що не маю Требника Виданя Ам. Р. Вістника, але Требник виданя львівського і після обряду грецького дав шлюб як приписуе той требник. Згадана приспальніца виходила за муж за дуже чесного чоловіка, що не дав ся злапати на „яблока“ і сьвяті „бороди“ батюшки тож не мав сьмілости здирати вельону з голови жени.—

5.) Що же тичить ся deedу, то моя провина е та, що я старав ся зробити deed так, щоби ціла парафія була вдоволена.

Безличною брехнею е, що я старав ся забезпечити себе на Ambridge Pa., до смерти. На потїху 4 ом фарнїкам скажу, що я старав ся о иньше місце.

6.) Що-же тичить ся клевети на парафіян, що не ходять до церкви то відповідь коротка—н е п р а в д а, дорогі мої 4 фарнїки. Церков все повна а не ходите може ви 4 підписані фарнїки.

В моїй парафії е чесні люди, але если знайдеть ся одея або два темних духів що колотять, то се не значить нічо. На щасте вже одея дух опустив наш Ambridge Pa

Честь парафіянам, що не дають ся звести в правої дороги а тримають ся як скала при своїй гр. кат. Церкві о чім сьвідчить, що кождого місяця сам Ambridge Pa., дае звиж $50 колекти.

На конець зверну ся до „Амер Р. Вістника“: дайте менї спокій, та не мішайте ся до українського „радикального“ попа в одним оком, опікуйте ся Чопеями, Яцковичами і Камінськими бо они потребують вашої оборони.

Жаль стискае серце, що Ам. Р. Вістник, колись слава угорського народа, нині не то; проти греко-кат. Епископа таке пише, якби орґан Соединенія був вулично-бруковою ґаветою.

Шкандал на цілий сьвіт!

Що Владика до Вас, Чесні Главні Урядники, не відзиваесь, то вас болить, але ви на то собі заслужили. Що я відзиваюсь, то не для того, щоби я собі робив що з вашого писаня, лише, щоби осьвідомити руський нарід про ваші чесні дороги.

Два рази випімнули ви менї, що я дістав „лявпас“ з Sykesville, Pa. Щоби всї Русини дізнались, що то ви сьому причина, ваші цькованя на Владику, то подаю дословно понизше сьвідоцтво від парафії в Sykesville, Pa.

„Ми підписані куратори при церкві сьв. Тройці в Sykesville, Pa. Jeff. Co. стверджуемо що на мітинґу парафіяльнім, котрий відбув ся дня 16. мая 1908 ухвалено одноголосно, що о. Мирону Даниловичу належить видати чистий лист, т. зн., що на о. М. Даниловича нїхто з парафіян не мае жадного закиду, рахунки віддав в порядку, набоженьства тримав як належить ся і учив дїтей в Sykesville, Pa. і на Helvetia. На знак віродостойности сего письма кладемо печать і свої власноручні підписи.

Дано в Sykesville, Pa. Jeff. Co. дня 16. мая 1908.

Mich. Masissak, predseda,
Mike Petro, secretar.

Не парафії я не сподобав ся, але урядови від Соединенія та і его заслуга що менї дали laufpas.

Я за то не гнїваю ся, але молю Г. Бога, щоби Всевишний просьвітив урядників і навів на путь праведних, если ще гідні тої ласки. Покайте ся поки час, бо і ви можете дістати laufpas як не тепер то на слідуючій Головній Конвенції.

На закид, котрий робите менї, що я просив ся до Ambridge і що ту фару винайшов менї о. Стефанович відповідаю так: Се чиста брехня. Я навіть о подібних річах не думав і не думаю, а іду там, де каже менї йти Владика. Я маю власноручне письмо від Владики написане ще в

маю, тож брехнею е та вся бабраннна, Іх фарнїков бо я аж в червни сбаяв парафію в Ambridge, Pa.

Там часом дорогі Урядники не гнївайте ся за правду, а ти Угро-руський народе застанови ся вже вперед, чи не дати тому Урядови laufpas, що нич не напише пожиточного, тілько лайки, лайки і ще раз лайки без кінця на нашого Владику.

о. М. Данилович,
греко католицький душпастир в Ambridge, Pa.

* *

Підписані куратори при гр. кат. церкві сьв. Петра і Павла в Ембридж, Па. згідно з парафіяльними статутами § 23., котрі кажуть, що куратори е обовязані опровергати всякі брехнї, очерненя видані лихими людьми на церков, громаду і духовеньство, отсим простуемо допись, поміщену в „Ам. Рус. Вістнику", ч. 43 під заголовком: Preco galicijski Rusini popristavali na „schizmu" vov Ambridge, Pa."

Ми зійшли ся дня 2. грудня 1908 на мітинґ, на котрім по відчитаню дописи підписаної: Николай Вальчишин, Роман Гук, Іван Дмитрюк і Николай Віно, ухвалилисьмо слїдуюче:

1. Імена тих 4-ох людей, що писали повисше згадану допись е нам незнані. Ті люде не е парафіянами при нашій гр. кат. церкві і як такі не мають права писати в імени нашої парафії.

1. Допись е злобна і неправдива; обкидае болотом не лише нашого сьвященника, але і цілу парафію, бо каже, що люде переходять на схизму. Вправдї Петро Янковський, відправлений тому 3 місяцї дяк, правив в схизматицькій церкві, але не пристав до неї. Даемо проте до загальної відомости, що від коли у нас е сталий сьвященник нїхто не перейшов на схизму.

На тім кінчимо і просимо тих, що не е парафіянами, не мішати ся до справ нашої греко католицької церкви.

Дано в Ambridge, Pa. дня 2 го грудня 1908.

Петро Смольницький, предс.,
Стефан Феціца, кас.,
Юрий Копацевич, секр.
Николай Ілько,
Васко Валько,
Василь Бучко,
Лазар Череп,
Григорий Скубиш,
Михайло Насінник,
Михайло Гриневич,
Дмитро Дзюба,
Михайло Ніженкевич.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Грудень.

10	Ч.	Якова пер., Романа
11	П.	Стеф нов., Іринарха м.
12	С.	Сарамона, Филюм. мч.
13	Н.	Андрея ап., Фрум.
14	П.	Наума, Анан., Филяр.
15	В.	Аввакума прор., Мир.
16	С.	Софонія прор.

— Як ходять чутки, то теперішний редактор гр. кат. „Правди", ґаспадін Вас. Фекула має в короткім часї дати викропити ся на православного батюшку. Чи се не цїкаве, що від якогось часу стілець редакторський в „Правдї" є неначе першим ступенем до царославної кошари?..

— Як нам доносить д. Р. Новак з Potrland, Oregon, то там є досить роботи і нема уже нїодного безробітного. Хтоб мав охоту там поїхати, то може бути певний, що роботу дістане. Русинів тут зовсім нема, лиш переважно Хорвати і Шведи. Робота переважно коло желїзницї.

— Товариство „Просьвіта" в New York-у отсею дорогою повідомляє усї ню-йорські товариства, що 13-го лютого 1909 р. устроює театральне представленє, просить отже, щоб на сей день другі товариства нїчого не приготовляли.

— Як нам доносить д. І. Ґайдош, то дня 24-го вересня с. р. на островах филипинських лютила ся страшна буря. Вихор ломив гилє твердого дерева і дерева слабші, як банани, виривав з корінєм. Сотки родин лишило ся зовсім без даху над головою, бо хати поперевертані або в найліпшім разї позривані дахи. Шкоди суть необчислені.

— Дня 29-го листопада відбуло ся в Плимавт, Па. віче, скликане нашими доморослими „москалюшками", які хотіли конче захопити тамошню церков в свої руки. Головним бесїдником був ославлений „москаль з під Ґорлиць," Гладик, який наклав стільки дурниць, стільки небилиць та брехнї, що бідненьким „слушателям" аж потемніло в очах, в ухах почало шуміти, сьвіт весь закрутив ся коловоротом і вийшли з віча мудрі як... пень. Другий бесїдник, се піддячий з Джерзи Сіті, який всїми силами старав ся перевисшити навіть так уже великого..... Гладика, намагаючи ся говорити єще більші глупости, як він. Але показало ся, що у ґаспадіна „сладкопівца" навіть і до сего за мало розуму. Люди з розумом і почутєм чести дивили ся якийсь час на обох паяців, а в кінци, коли вже їм бракло терпцю, встали гуртом і висьміяли їх, як на се заслугували, вийшли з салї, висказуючи тим ґаспадінам свою погорду. І так з великої хмари не було дощу — відціле „віче" скінчило ся лиш одним велієм кацапським цапогласієм і більш нічого.

— Національний утиск в Австрії збирав опять кріваві жнива. Сим разом місцем кровавої демонстрації був університет у Віднп. Італійцї домагають ся уже від ряду літ свого університету — так, як сего домагає ся і руський нарід. Австрійський уряд іґнорує домаганя Італійців, так як іґнорує і домаганя нашого народу. І ось палкі Італїйці стративши уже усяку терпеливість уладили 10-го м. м. на віденськім університетї демонстрацію. Поліция почала урядувати, добуто шабель, з другого боку впали револьверові вистріли, поплила кров, впали тяжко ранені... Є чотирох студентів ранених, 23-ох арештовано. Се є нова цьвітка до лаврів ювилейних австрийського цїсаря...

— „Покірний" православний епископ до „гордого" Толстоя. Часопись „Церков" проводить отсю „відозву сератівського епископа Гермобена до Льва Толстоя": „О, ти проклятий і достойний найбільшої погорди, российський Юдо, котрий у душі своїй здавив все сьвяте, морально чисте і морально шляхотне, тп, котрий повісив ся, як страшний самовбийник на сухій галузи свого гордого ума. розпутаного таланту, котрий зігнив тепер до мозґу костий і своїм відразливим морально-релїґійним одором прокажуєш цїлу атмосферу нашої інтеліґентної суспільности. Прокляте тобі, підлий зводителю, опутаний злим духом, тобі, що їдию свого деморалїзуючого таланту забрав і завів на вічну загладу множество нещасних душ слабих твоїх земляків." В справі сего „смирного" робітника в христовім винограді вніс ґр. Уваров в думі інтерпеляцію. — Видко, що чим хто є більший російський „святець" то з уряду уже мусить послугувати ся тим корчемнїйшими висловами. Тепер уже нам зовсім не дивно, з цьвітистого стилю „отца протоєрея" А. Г. Товта. Він прецїнь є також „православний святець"!...

— Дня 2-го с. м. у Відни сьвяткувало населенє вельми величаво ювилей Франц Йосифа. Вечером місто було чудово ілюміноване, що проглотило також не менше чудові міліони корон. Парада не обійшла ся також і без жертв, бо 3 особи в натовпі буквально розтратовали цікаві.

— Після остаточних відомостий наконець з майнів в Marianna, Pa. добуто 1-го гр. 135 трупів — усї жертви страшної скпльозії. Дня того відбуло ся в тій місцевости виеше 50 похоронів.

— Положенє в анґлійських посілостях в Азії, в Індіях нїколи не було так грізне, як тепер. Напади і замахи на урядників суть на дневнім порядку. Анґлійський віцекороль повернув на місце, щоб обдумати средства запобіженя революції.

— З нагоди католицького конґресу, який відбув ся недавно в Шікаґо, подаємо декілька чисел тикаючих ся католицтва в Америцї. Загалом під зьвіздистим прапором Злучених Держав мешкає 23.452.462 католиків, з яких 13.877.426 мешкає в властивих Злучених Державах, а решта по островах. Тут є 14 архієпископів, 78 діецезий, 107 епископів, 15.655 сьвященників, 12.513 церквей, 4.443 парохіяльних шкіл з 1.136.906 учениками, 268 висших шкіл і 997 захоронок, в яких має приміщенє 1.310.200 дїтий.

— Після заключеного трактату, оплата листів з Америки до Німеччини від 1-го січня 1909 року буде коштувати всего 2 ц.

— Національна ворожнеча в Австрії прибирає що раз острійші форми. Особливо поміж Нїмцями і Чехами в Празї прийшло до кровавих забурень. Над Прагою завішено воєнний стан. Дня 2-го с. м. розрухи повторили ся опять. Улицями Праги перетягали десятки тисячів Чехів зриваючи усюди по дорозї австрійські прапори та доптючи і нищачи їх. Доперва викликана кавалєрія по завзятій боротьбі привернула супокій

— Ворог оружя. В Київі засуджено на чотири роки арештантських рот салдата Колачова за те, що, згідно зі своїми поглядами, не хотів взяти до рук оружя. Перед судом Колачів заявив, що вправдї не належить до ніякої секти, але прочитавши сьв. письмо, дійшов до пересьвідченя, що з лихом треба бороти ся способами а не оружєм.

— Справа війни в Европі набирає що день грізнїйшого вигляду. Туреччина безвпинно бойкотує австрійські товари, спричинючи тим фінансовим кругам в Австрії необчислені, міліонові шкоди. Сербія зброїть ся в дальшім тягу. Монтенеґро (Чорногора) також войовничо настроєні, Туреччина рівнож заявила, що до війни є цїлковито приготована, та має за собою запевнене попертє Анґлії. До усїх сих хмар прилучило ся єще і становище Росії, яка рішучо протестує проти прилученя Боснї і Герцеґовини. В Сербії потворили ся численні відділи жіночі, які день і ніч під проводом офіцерів сталої армії вправляють ся в стріляню і робленю оружієм. Сербський наслїдник престола, князь Юрій виїхав 6-го с. м. до Константинополя, щоби одружити ся з дочкою султана. Се є дальший крок Сербії проти Австрії. В Австрії знова в наслїдок грозячої небезпеки задержано в сталій службі усїх резервістів, около 60.000 людий, щоб ними скріпити сербську границю.

— Идучи за добрим приміром оголосив оногдї і робітник К. Мешут з Water Mills, L. I. банкроцтво. Він заявив, що його довги виносять 3,829.46 дол., на яких покритє він має майна 000 дол. Наколи уряд схоче для нього назначити ресівера, то сей хиба буде мусів вдоволити ся дуже скупою винагородою.

— Після послїдних депеш холєра в Петербурзї починає опять змагати ся. До тепер пересїчно в столици Росії вмирало 25 осіб на сю пошесть. Від 6-го грудня пересїчне число смертий збільшило ся на 33 на день.

— Договір заключений поміж Злученими Державами а Японією докладно означує політику обох держав на далекім всходї. Панує загальне переконанє, що тепер на Спокійнім океанї є запевнений супокій. Хіни мають бути ненарушені а острови филипінські мають бути запевнені для Америки.

— Справа Січинського. Досліди умового стану Січинського, ведені психіятрами, застановлено на якийсь час з причини виїзду слїдчого судії. Січинський рішив ся спершу не відповідати на питаня лїкарів. Колиж лїкарі заявили, що будуть приневолені підставляти инші особи і підступом виловлювати потрібні відповіди, Січинський згодив ся відповідати, застерігаючись лише, що не буде відповідати на питаня що до убийства. Зрештою поводить ся спокійно як доси. Віддаєть ся лєктурі пише листи до родини і конферує від часу до часу з оборонцем д-ром Старосольським. Коли скінчить ся слїдство, поки-що не знати.

— Бандитизм в Галичинї. На коршмаря Тіфенґрубера в Писаревій новосанчівського повіта напало дня 15 с. м. в білий день кількох людий і наставивши против нього револьвери, зажадали гроший. Перепуджений Жид віддав 300 корон готівкою і всякі дорогоцїнности і тодї розбишаки втікли. Всякі глядяня жандармерії за ними доси безуспішні. Коршма Тіфенґрубера находить ся за селом під лїсом.

— Руський суфраґан. Як доносить „Kurjer lwowski", руським епископом-суфраґаном до помочи митрополитови Шептицькому буде іменований теперішний ректор руської духовної семинарії, о. д-р Жук. Уклади в тій справі вже дефінїтивно закінчені і перед кількома днями о. Жук виїхав до Риму, звідки має вернути як епископ.

— Після сензаційних відомостий на австрійсько-сербській граници мало прийти 2-го грудня с. р. до битви, в якій Австрія мала стратити 34 людий. Уряд австрійський мав заборонити проголошуванє сеї вістки у часописях виходячих в межах держави.

— З затопленого корабля „Finance", який при в'їздї до нюйорського порту в „день подяки" збив ся з другим, перевозовим кораблем і затонув, добуто оногдї 100.000 дол. в золотї і сріблї. Видобуто рівнож всїлякі дорогоцїнности і 21 мішків з почтою.

— Оногдї в відвічних лїсах коло Virenia, Minn. найдено трупа „дикого чоловіка." Він жив в лїсах, в найбільшій гущавинї від дількадесять літ, ховаючи ся перед людьми. Коло нього найдено лишень картку з написом: „William J. Hill, Massey, Ont."

— Поміж Болгарією і Туреччиною прийшло наконець до цїлковитого порозуміня. Туреччина узнала непідлеглість Болгарії а за се ся послїдна заплатить Туреччинї 12.000.000 дол. за Румелію а 10.000.000 дол. за орієнтальну желїзницю.

McKEES ROCKS, PA. Бр. сьв. Дим. від. 91, подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го децембра о годинї 2½ по полудни. На тім мітинґу будесь принимати без вступного. Кождий член має вирівнати свій довг. Справозданє касове і вибір нового уряду. Кождий член має безусловно явити ся. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.

П. Прешляк, пр.
Ф.Сушинськпй, секр.
П. Кана, кас.

SPANGLER, PA. Бр. Благ. Пр. Бог. від 120 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20-го грудня. Вибір нового уряду. Кождий член має явити ся і свій довг вирівнати в противнім разї заплатить 1 дол. а урядник 2 дол. кари.

Н. Тракала, пр.
М. Смарш, кас.
Мих. Белей, секр.

INDIAN ORCHARD, MASS. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 200 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го грудня с. р. Кождий член має явити ся і вирівнати свої належитости. Вибір нового уряду. Котрий член не явить ся, підпадає карі 50 ц., а урядник $1.00.

Вол. Кобан, пр.
Мик. Криницкий, секр.
П. Гербут, кас.

EXPORT, PA. Бр. сьв. О. Ник. від. 103 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 20-го грудня. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. Буде принимати ся нових чл. без вступного. Справозданє касове і вибір нового уряду. Мітинґ відбуде ся о годинї 2 по полудни на гали Николи Павлюка.

Н. Павлюк, пр.
М. Чупа, кас.
В. Сейка, секр.

PERTH AMBOY, N. J. Тов. „Січ", від. 155 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20-го дец. о год. 2-ій по пол. в гали п. Ваверчака, 112 Charles St. Справозданє касове. Кождий член мусить вирівнати всї свої довги, а не явивший ся заплатить 5 цнт., а урядник $1 кари. Буде принимати ся нових членів без вступного до Тов. Вибір нового уряду.

К. Пелешак, секр.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Преосвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут. Кульчицкий Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
Е. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Гела, Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока русо-народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (пізніше посмертне) $1000.00.
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $200.00.
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Для отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне

для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Кирек Лука, член Р. Н. Союза, від. 39, Syracuse, N. Y., помер 18. серпня с. р. в краю. Небіщик походив з Галичини село Миків, пов. Сянок.

Урбан Мих., член Р.Н. Союза, від. 167, Cumbola, Pa., помер 12. жовтня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Бржоза Королівска, пов. Ланцут.

Левко Василь Миколів, член Р. Н. Союза, від. 6, Brownsville, Pa., помер 25. жовтня с. р. Небіщик походив з Угорщини, села Талаґорфалу стол. Марамарош.

Бодньович Магдалина жена Томка, члена Р. Н. Союза, від. 93, New Burgh, O. померла 9. листопада с. р.

Лежиньский Параска жена Івана, члена Р. Н. Союза, відділ 40, Scranton, Pa., померла 17. листопада с. р.

Дровд Анна жена Романа, члена Р. Н. Союза, від. 53, Pittsburg, Pa., померла 22. листопада с. р.

Гладиш Мих., член Р. Н. Союза, від. 33, Northampton, Pa. помер 14. листопада с. р. Небіщик походив з Угорщини, села Малий Липник, стол. Шарош.

Вічная память!

Ч. 747. КВІТ 424.78

на чотириста двайцять чотири дол. 78 цнт., котрі п. Анна Ващишин отримала яко посмертну запомогу по мужу Грицю з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Hazleton, Pa., 30. лист. 1908.
Анна Ващишин.

Свідки:
Мих. Мардиняк,
Анд. Сиверканич.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці від. 85.
А. Пелехач, предс.
А. Романчак, секр.

Ч. 748 КВІТ 150.43

на стопядесять дол. 43 цнт., котрі отримав міс. уряд Р. Н. С. ч. 85, яко похоронні кошта по Грицю Ващишак з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Hazleton, Pa., 30. Нов. 1908.
А. Романчик.

Свідки:
Іван Гідо,
Мих. Мардиняк.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 85.
А. Пелехач, предс.
А. Романчак, секр.
М. Носаль.

Ч 751 КВІТ 231.85

на двіста трийцять один дол. 85 цнт, котрі п. Николай Білецкий отримав яко кошта похоронні по Василю Білецкім з Голов. Каси Руского Народного Союза в Америці.

Scranton, Pa., 16. Нов. 1908.
Ник. Білецкий.

Свідки:
Л. Михайлишин,
Іван Тарас.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 123.
П. Кирилюк, предс.
Й. Запоточний, секр.

Ч. 760. КВІТ 200.00

на двіста долярів, котрі п. Стефан Сімко отримав яко надзвичайну запомогу за утрату ока, з Гол. Каси Руского Народ. Союза в Америці.

Shamokin, Pa., 26. пад. 1908.
Стефан Сімко.

Свідки:
Тома Дусич,
Павло Беднарчик.

Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 24.
Ст. Кнапляк, предс.
К. Заяч, секр.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

MONESSEN, PA. бр. сьв. Ів Хрест. від. 62 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го грудня с. р. на який кождий член мусить явити ся і вирівнати свої залеглости. На неявивших ся наложена кара 50 цнт. а на уряд. 1.00 дол. Справоздане уряду, вибір нового уряду; кождий член мусить заплатити 25 цнт. за свічку брацку. Міт. відбуде ся в галі під церквою на 2-ій ул. (церков угор. Русинів) точно о 1-ій і пів по полудни. Хто прийде по молитві тратить голос. Нових членів буде принимати ся без вступного.
Н. Сивик, пр.
Дм. Цуприк, кас.
В. Сивик, секр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. О Ник. від. 53 подає до відомости що річний мітинґ відбуде ся 13 Децембра, о годині 1½ по пол. На мітинґу будесь принимати без вступного. Кождий член має вирівнати свій довг. Справоздане касове і вибір нового уряду. Кождий член має безусловно явити ся а тілько той, хто мешкає на Плейзі а тикет коштує $1.50 не підлягає карі.
Н. Войтович пр.
Юл. Борсенїцкий секр.
Яков Біда касієр.

ELIZABETH, N. J., Бр. сьв. Володимира від. 65 подає до відомости, що в місяци листопаді і грудни буде принимати нових членів до братства без вступного. Хто з Русинів не належить еще до Р. Н. Союза, нехай користає з сеї нагоди.
Василь Левчак.

NEW YORK, N. Y., бр. сьв. Володимира, від. 108 подає до відомости всім Русинам, що принимає членів без вступного в листопаді і грудню. Мітинґи відбувають ко ої 3-ої суботи по першім в галі 46 Ave A поміж 2 а 3-тою улицею. Братство платить 5.00 д. запомоги тижнево в часі слабости а посмертного 100 долярів. Вкладка місячна „о братства тілько 50 цнт. Адр. секр.: S. Shewciw 530 E. 18th Str.
О. Савицкий, предс.,
А. Скробала, кас.,
С. Шевців, секр.

LEINSERING, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 59 подає до відомости, що 20-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ, на якій кождий член мусить явити ся. Вибір нового уряду. Неявивші ся підлягають карі після статутів.
Ів. Фариняк, скр.

PERTH AMBOY, N. J. бр. сьв. Вас. В від. 168 подає до відомости, що півpічний мітинґ відбуде ся дня 13-го грудня с. р. Справоздане касове і принимане нових членів без вступного до бр. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
М. Белнів, скр.

PERTH AMBOY, N. J. бр сьв. о. Ник. від. 104 дає до відомости, що дня 13-го грудня відбуде ся річний мітинґ о год. пів до 3-ої по полудни в галі п. Ваверчака, ч. 112 Charles Str. на котрий то мітинґ кождий член мусить явити ся під карою 50 цнт. а урядник 1.00 дол. Річний обрахунок, і вибір нового уряду.
С. Крицкий, секр.

AMBRIDGE, PA. бр. сьв. П. і П. від. 47 подає до відомости, що на річнім мітинґу дня 13 го грудня буде принимати нових членів до бр. без вступного. Неявивший ся на річний мітинґ член підпадає 50 цнт. а урядник 1.00 кари.
І. Михалик скр.

CHISHOLM, MINN. бр. сьв. О. Ник. від. 37 подає до відомости, що дня 13 го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ. Кождий член так місцевий як і позамісцевий мусить явити ся. Справоздане касове і вибір нового уряду. Неявивший ся член підпадає карі, яку если не заплатить зістане виключений з братства.
П. Курочка пр.,
О. Кир кас.,
І. Лазоришак скр.

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і П. від. 27 подає до відомости, що буде принимати нових членів до бр. за половину вступного в місяцях грудни, січню і лютім.
М. Фуджак,
Н. Москва,
А. Фринцко.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мих. подає до відомости, що буде принимати в місяцях грудни і січни нових членів до бр. без вступного.
Ст. Паляниця, скр.

SCOTTDALE, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 36 подає до відомости, що в місяцях листопаді і грудни буде принимати нових членів до бр. без вступного. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 15-ім в галі Петра Куленича.
А. Попівчак пр.
Дм. Феш скр

BEAWER MEADOW, PA. бр. сьв. Арх. Мих., від. 95 подає до відомости, що дня 13-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ. Річне справоздане, вибір нового уряду. Неявивший ся член підпадає карі 50 цнт.
Андр. Савка пр.
В. Шипула скр.

TAYLOR, PA. Бр. сьв. О. Ник. від. 92 подає до відомости, що 20-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ, на який кождий член мусить явити ся. В грудни принимає ся нових членів без вступного до Братства. Вибір нового уряду.
Андрій Гринь, секр.

CANNONSBURG, PA. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 84, подає до загальної відомости, що мітинґ річний відбуде ся 13 децембра. Справоздане касове. Кождий член мусить вирівнати свій довг в противнім разі вимаже ся його з членів. Буде принимати ся нових членів без вступного. Вибір нового уряду. Котрий з членів не явить ся заплатить 50 ц кари. Хто мешкає повисше $1 тикет, того карати ся не буде, если заплатить своє.
Іван Федан, предс.

ALLEGHENY, PA. бр.Усп. Пр. Богородиці від. 56 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13 Децембра с. р. в Mc Kees Rocks, 40 Ohio str. о годині 1 по полудни в слідуючим порядком: 1) справоздане касове; 2) місячні вкладки; 3) вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо єсли ні, то будуть викреслені з Братства і з Р. Н. Союза. Неявивший ся на мітинґ підлягають карі: урядник 1 дол. член 50 цнт.
Іван Вархоляк пред.
Петро Вархоляк кас.
Василь Копчак заст. секр.

McKEES ROCKS, Pa., бр. сьв. Ап. Петра і Пав. від. 146. Подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20. грудня с. р. з слідуючим порядком: 1) Справоздане касове; 2) Місячні вкладки; 3) Вибір нового Уряду. Взиває ся членів, щоб вирівнали всі свої належитости, бо в противнім разі зістануть виключені. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
Стеф. Блажовский, пр.
Іван Фаль, скр.
Йосиф Шорек, кас.

NEW KENSINGTON, PA. Товариство Січ від. 158 подає до відомости всім членам, що 13-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ, на який мусить ся явити кождий член. Вибір нового уряду. Неявивший ся член підлягає карі після статутів.
Е. Чемерда, секр.

McKEESPORT, PA. Тов. За пороска Січ від. 132 С. подає до відомости всім членам, що річний мітинґ відбуде ся 27 грудня с. р. з слідуючим порядком: 1) справоздане касове, 2) місячні вкладки, 3) вибір нового уряду. Взиває ся всіх членів, щоби явили ся як один, дальше, щоби кождий член всі свої належитости вирівнав, бо буде виключений з бр. і Союза. Так само взиває ся ті особи, в котрих знаходять ся братскі гроші, щоби на той день зложили всі гроші до каси. Кождий член мусить явити ся на мітинґ зараз по Сл. Божій до галі під церквою на S. Singclar cor. and Ringoln st. Котрий член ся не явить, без важної причини, заплатить $1.00, а урядник $2 00 кари.
Н. Макух, предс.
Дм. Хоцінський, кас.
П. Пастернак, секр.

WHITNEY, PA. Бр. Трох Сьв. від. 35 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20 грудня с. р. Кождий член має явити ся і вирівнати свій довг. Хто не явить ся заплатить 50 цнт. кари. Бр. через два місяці (від 20 грудня до 20 лютого) приймає нових членів за половину вступного.
М. Волчко, пр.
Н. Вашняк, секр.

HAZLETON, PA. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 85, дає до відомости всім членам, що річний мітинґ відбуде ся дня 13 грудня с. р. 1) справоздане старого уряду, 2) вибір урядників на 1909 рік, 3) принимане нових членів за зниженим вступним, 4) взиває ся кождого члена, котрий не має вирівнаних своїх належитостий, аби на сім мітинґу вирівнав, бо інакше буде з братства виключений. 5) Кождий член мусить явити ся; в противнім разі заплатить член 50 цнт., а урядник др. $1.00 кари.
Андрей Пелехач. пр.
Адам Романьчак, секр.

BUFFALO, N. Y. Бр. сьв. Ів. Хр. від. 15 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13 грудня с. р. Кождий член мусить явити ся і вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1 дол. Вибір нового уряду.
І. Лащишин, пр.
М. Федак, кас.
С. Воробель, секр.

ALLEGHENY PA., бр. сьв. Ів! Хрест. від. 111, взиває всіх своїх членів, аби кождий явив ся на мітинґ і вирівнав свої належитости, бо в противнім разі буде виключений. Мітинґи в другу неділю по першім.

NEWBURGH, N. Y. бр. сьв. О. Ник. від. 176 подає до загальної відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го с. м. Неявивший ся член заплатить 1.00 дол. кари. Хто не вирівнає довгів зістане вимазаний. Вибір нового уряду.
Ів. Коваль, секр.

SEYMOUR, CONN. бр. сьв. Івана Крест. від. 18. подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 26-го грудня. Хто з членів не явить ся, або не вирівнає своїх довгів, заплатить 1.00 а урядник 1.50 кари. Вибір нового уряду.
Буде принимати ся нових членів до 30 літ без вступного.
Т. Підлипчак, предс.
Н. Сміх, секр.

MAHANOY PLANE, PA. Бр. сьв. Ілії, від. 28, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся 13-го грудня с. р. о 1-ій год. по пол. в галі під церквою з слідуючим порядком: 1) справоздане касове, 2) місячні видатки, 3) вибір нового уряду. Хто не вирівнає своїх залеглостий зістане вичеркнений. Неявивший ся член підпадає 50 цнт., а урядник $1.50 кари.
М. Муха, пр.
І. Стец, кас.
Н. Пустельник, секр.

NEW ALEXANDRIA, PA. Бр. сьв. П. і П. від. 82 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20-го грудня с. р. в галі церковній о годині 1.30 по полудни з слідуючим порядком: 1) справоздане касове; 2) місячні вкладки, 3) вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть усунені так з братства як і з Р. Н. Союза. Неявивші ся на мітинґ підлягають карі: урядник 1 дол., член 50 цнт.
Ст. Якимець, секр.

ALTONA, PA. Бр. сьв. Неп. Зач. Пр. Бог. від. 145 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 20 гр. с. р. Справоздане касове. Місячні вкладки. Вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої належитости, бо противно виключить ся їх. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник $1.00 кари.
Гр. Сеньків, пр.
М. Робак, кас.
С. Мельник. секр.

SMOKE RUN, PA., бр. сьв. Георгія від. 135 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го грудня с. р. о годині 2-гій по полудни. Кождий член, так місцевий так позамісцевий мусить явити ся. Неявивший ся заплатить 50 цнт. а урядник 1 дол. кари. Також кождий має свій довг вирівнати.
А. Клим, секретар.

SAYRE, PA., бр. Бл. Пр. Бог. від. 107 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 20. грудня с. р. 1) Справоздане касове за рік 1908. 2) Вибір нового уряду. 3) Принимане нових членів. Кождий з членів має прибути, бо в противнім разі заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 кари. Котрі члени мешкають за Сейр, як Елмайра, Ліквен і Манчестер аак само мають бути на сім мітинґу, і підлягають карі як і місцеві члени.
Ст. Яцко, предс.
Д. Новак, кас.
Гр. Ковалевич, сек.

LANCASTER, N. У., бр. сьв. Василія від. 87. подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 20. Грудня с р. о годині 2 і пів пополудни в слідуючім порядку: 1) Справоздане касове, 2) місячні вкладки, 3) вибір нового Уряду, 4) потверджене статутів брацких. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо єсли ні, то будуть викреслені з братства і з Р Н. Союза. Неявивші ся на мітинґ підлягають карі: урядник 1 дол. а член 50 цнт.
Семко Максимів, предс.
Стефан Кінь, секр.

WILKES BARRE, PA., бр. сьв. О. Ник. від. 99 подає до відомости, що дня 15-го листопада вибрано слідуючий новий уряд: А. Петришин пр., Г. Мушка з. пр., А. Шкробяк кас., Й. Добуш з. кас., М. Бабій скр., М. Ковалишин з. скр., Ів. Курачка вод. хор., Пет. Приймірский записник, А. Коноба кап., В. Шкробяк хорун., В. Любінський і С. Борис коло хоругви, Ст. Чорній гос., Гр. Балко дверник, Гр. Фаріон, М. Ковалевський і Я. Фаріон контр. Адр.: M. Babey, Box 122, Coalridge, Pa.
М. Бабій скр.

SCRANTON, PA. Бр. сьв. І-ій, від. 40, повідомляє своїх членів, що кождий має безуслівно явити ся на мітінґу і вирівнати свої залеглости на річнім мітінґу дня 20-го грудня с. р. Кождий член що не явит ся на мітінґ а член цих не підпадає 50 цнт. а урядник $1.00 кари.

Я. Люлик, секр.

BUTLER, PA., бр. сьв. Арх. Мих. від. 67 дня 15. листопада на річнім мітінґу вибрало слідуючий виділ: Гр. Павук пр., Ів. Рак заст. пр., Ів. Буньга кас., С. Когутаничсекр., Д. Телиньпо заст. секр., І. Крайняк, І. Криницкий, Ю. Гурам контр., І. Цимбала записник, Ю. Сенько заст. записн., Л. Ільчишин, Ан. Фромель, М. Лаврівський надзирателі хориж, І. Крайняк капітан, Ф. Мінта хорунжий, Д. Сенько дверник.

Григ. Павук, предс.

ELIZABETH, N. J. бр. сьв. Вол. Вел. від. 65 дає до відома всім членам, що річний братський мітінґ відбудеть ся на дни 13. грудня с. р. На сім мітінґу теперішний уряд вложить справоздане із своєї діяльности і переведеть ся вибір урядників на слідуючий рік. Кождий член мусить на мітінґу явитись, в противнім случаю заплатить 1.00 дол. кари.

За уряд Братства:
Юрій Кравець,
Василь Левчик

PHILADELPHIA, PA. Товариство „Любов" від. 45 Р. Н. С. подає до відомости, що річне засїдане відбуде ся в неділю, 20-го грудня о 2-ій годині по полудни в Academy Hall, 523-25 S. 4th St. Кождий член має явити ся та вирівнати залегости; членів довгуючих будем змушені суспендовати. Пожедане-б було, щоби перед новим роком кождий член заплатив все, що винен. Неявивші ся заплатять кару назначену статутами.

Ія. Кречковський, пр.
Ст. Демків, секр.

MINERSVILLE, PA. Бр. сьв. о. Ник. від. 78 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся дня 20-го грудня с. р. Вибір нового уряду. Нових членів буде принимати ся без вступного. Хто не явить ся заплатить 50 цнт., а уряд $1.00 кари.

М. Котляр, секр.

ST. LOUIS, MO. Бр. сьв. Арх Мих. від. 14 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся 20 дец. с. р. о 1-ій год. по полудн. в церковний галі на Hickory & Dollman St. Кождий член має явити ся не виключаючи членів з поблизьких плейзів, під карою 50 ц., а урядник 1 дол. Вибір нового уряду.

М. Риджик, пр.
Гр. Копча, кас.
Ст. Макора, секр.

CANOSBURG, PA. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 84 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся 13-го дец. о годині 2 по полуд. в слідуючім порядку: 1) справоздане касове; 2) вибір нового уряду; 3) буде ся принимати нових членів без вступного. Кождий член має явити ся і вирівнати свій довг. Неявивший ся член платить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари.

І. Федан, пр.
І. Чопак, секр.
О. Гривка, кас.

SYRACUSE, N. Y. Бр. сьв. А. П. і П. від. 39 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся дня 13-го грудня с. р. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. Вибір нового уряду. Місячні вклади. Справоздане касове. Мітінґ о 2-ій годині по полудни в гали на Fayette & Geddes St.

П. Мацко, пр.
Гр. Гнатко, секр.

OLYPHANT, PA. Бр. Пресьв. Богородиці від. 86 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся 13-го дец. Вибір нового уряду і обрахунок каси брацкої; котрий член не явить ся заплатить 50 цнт., а урядник $1 кари.

Мих. Мийка, пр.
Сем. Митренко, кас.
Андар. Тарас, секр.

BROWNSVILLE, PA. Бр. сьв. Ап. П. і П. від. 6 подає до відомости, що річний мітінґ відбуде ся 27 дец. с. р. з слідуючим порядком: 1) справоздане касове; 2) місячні вкладки; 3) вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо будуть викреслені з братства і з Р. Н. С. Неявивші ся на той мітінґ підлягають карі 1 дол., а урядники 2 дол.

Ів. Петришко, пр.
Мих. Бенча, секр.

ІСПИТОВАНИЙ

півець церковний пошукує посади дяко-учителя. Знає вести хоральний сьпів.

Григор. Ковальчук, McAdoo, Pa.

ДЕ Є

Анна Москалюк, з села Шельпаки, пов. Збараж. Майже три роки була в Ансонії, Конн. Хтоб про ню знав, або вона сама зволить написати до:

Pet. Moskaluk, 2 Clifton Ave, Ansonia, Conn.

ДЕ Є

Сава Кіндрат, з Зазулинців, пов. Заліщики. Тому три місяці був десь у Saltburg. Хто пришле мені його адресу, дістане $2.00 нагороди.

Prokop Kindrat, Lethbridge, Alta, Canada.

ШУКАЮ РОБОТИ

до стору або до сальону. Говорю по руськи, польськи і троха по анґлійськи. Хто би потребував з наших руських бизнесменів такого головика, нехай зволить написати на понизшу адресу: Гаврїїл Поглід, Simpson, Pa., Lacka. Co.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балїв, представлень, сходин і т. п. друкуєсь в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ХТО МЕНІ ЗАШЛЕ

докладні адреси своїх знакомих, працюючих тепер по робочих плейзах, дістане даром від мене великий образковий календар або красну книжку до моленя. Адреси належить засилати до:

John Nemeth,
457 Washington Str., New York.

АНҐЛІЙСКО-ПОЛЬСКИЙ І польско-анґлійский ДИКЦІОНАР.

18.000 анґлійських і 12.000 польських слів, лучший як усї словарі, докладна вимова, формат $5\frac{1}{2}$x3 сїм осьмих оправлений гарно в шкіру, 256 сторін з азбучним показчиком — коштує всего 75 цнт. Замовляти:

Eug. Hwozdyk
Cherry & Beech
46—9 Mt. Carmel, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождий може легонько заробити 12 долярів тижнево через розповсюднене нашого російського тютюну.

Пробу висилаємо даром.

Пишіть сейчас залучаючи марку на відповідь до

Russian Tobacco Co.
132 Nassau Str. Room 301
New York, N. Y. 41—0

Руске Бюро Праці!

Маю честь повідомити Родимців, що мій офіс зістав перенесений під ниже подану адресу, і що сейчас висилаю до всіляких робіт так в околици як і в місци.

По близші інформації прошу зголосити ся до: 47-51

I. РИКШИНЬСКИЙ,
432 E. 5 Str., - - - New York

Хочете добру річ набути а при тім дешево, удайте ся на понизшу адресу. Пишіть по польсько-руський образковий катальоґ і залучіть марку за 2 цнт.

Адреса: -51
ANIELA ORZECH
6 Sylvan Court, New York City

Вже вийшов з друку
Збірник січових і радикальних пісень.

Ціна одного примірника 15 цнт. За 1 долар висилаємо 8 примірників. Адресувати так:

J. SLUZAR,
435 E. 6 Str., New York.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА
на лїтературно-науковий двотижневик
„БУДУЧНІСТЬ"

Видає: Редакційний комітет. Річна передплата в Америці 2 доляри на рік.

В „Будучности" беруть участь найзнаменитші українські письменники. На жадане висилають ся оказові числа. Адресувати:

Львів, Вірменьска 25,
в ред. „Будучности". 43-53

Русини! позір!

По послідній ревізії книг банкових, державні контрольори ствердили, що 41

German Savings & Deposit Bank

на розі 14 oi і Carson улиці, South Side,

Pittsburg, Pa.

є одним з найбогатших і найпевніщих банків не тілько в Пенсильвенії, але в цілих Злучених Державах. Тому Русини уважайте, де маєте складати гроші на процент, де шифкарти купувати, і відки висилати гроші та де маєте залагоджувати справи війскові і нотаріяльні.

З поважанєм,
И. Ф. Ерни, А. П. Міллер
А. Бучак, Русин.

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого!
До Мамоша! Всі до одного!
Чужих усїх поминайте,
Тільки свого підпирайте.
Мамрош Русин справедливий,
А в бизнесї все уштивий —
Хто-же хоче більше знати,
Прошу прийти й переконатись.
Горівки найлучші має,
Бо злих зовсім не тримає.
Й так віску, коновицю,
Для всіх добру сливовицю
Арак, коняк, рум, паленка
І кімнківка солоденька;
Вина рівнож всї хороші
І то за дешеві гроші.
Пиво сьвіже і холодне —
Лучше бути вже не годне.
Є циґара, щоб курити
Лиш у него тра купити.
Тому Братя, памятайте,
Та до нього завертайте.
А ті, що з контрів приїжджають
Най сей адрес памятають:

Trof. Mamrosh,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.

Сальон

в дуже добрім місци, галя велика до танців, балїв і т. д., зараз коло церкви сейчас на продаж. Найлїпше місце для Русина. Старий властитель мусить продати через слабість. Голосити ся до: 40-50

John Szymansky,
97 Gilbert Str., Detroit, Mich.

Золота годинка і ланцушок задармо! Американський виріб з позолоченою або нікльованою коверток. Тримаю, що він тримає добрий час і рівнась 10-доляровій годинцї. За дармо кожому небудь хто спродасть 24 кавалків золотарських виробів 10 центів. Пришліть свій адрес, а ми вишлемо ці золотарські річи; коли спродасте пришліть $2.40 за спродані кавалки ми вишлемо сю годинку і ланцушок.

CROWN JEWELRY Co. Dept. 3
332 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

Де що із моєї подорожи до Ню-Йорку.

Вернувши вечером з праці, переглянув я почту, відтак протягнув ся вигідно на кріслі, тай почав любовати ся димом папіроски. Моя „ліпша половина" чи там як люди називають, жінка, упоравшись зі своїми горшками, ложками і т. подіб. матеріялом, — взяла ся до фризованя своєї чуприни.

„Кахи! — кахи! — а бодай курило тобі вже раз із твоїми папіросами!....

— „А не винесеш ти ся раз мені з кухні з тим плюгавством?" Прогомосила моя супруга, прикручуючи по десятий мабуть раз уже свої льоки.

— Дурниці. — Впрочім, — до гол. орґанізатора „Р. Н. С." не промавлять ся в подібний спосіб — бовтнув я недбало, певний, як то кажеть ся, себе.

„I dont care! — Орґанізатор, чи не орґанізатор, в кухни курити мені не будеш і вже! — Впрочім, що мені з тебе за якийсь там орґанізатор!? відрубав мій пелехатий „ґуднес".

Подав я мовчки своїй половици листа, у котрім було чорне на білім, де „кум, а де коровай".

„Значить, — що тебе знова лихе кудись понесе, га?" відізвалась по хвили моя половиця, бубнячи якось горячково пальцем в шибу у вікнї.

— Егеж; — вдаєсь, що скочу на пару день до Jersey City. По дорозі загляну мабуть і до „Свободи", покручусь троха по Ню-Йорку, ликну з одного де з товаришами, ну — тай верну мабуть домів, — відповів я спокійнїсенько.

Мій „ґуднес" ще горячійше почав бубнити пальцями... Ет, най тобі уже раз дороги нестане! — Та! відповів якось плаксиво. По хвильці я догадав ся уже усего.

— Вважаєте, шан. читачі, біс якийсь відкілясь — приніс тут якусь модиярку від величезних „модних" жіночих „капелюх", котра — дідько б її табаки під ніс, позавертала так голїоцьким довговолосим сотворінням тими капелюхами голови, що кума Ефремиха майже цілу голову зварила кіпятком свому чоловікови за се, — що посьмів перечити, будьтоби його грубезний половиці модний капелюх так „пасував" до лиця, як примірок горбатий до стіни... Не було ради. —

То-ж взяв я послідну „пятку", положив спокійно перед свою половицю, заклинаючись на усі сьвятости, що немаю „більше"; переконавшись, що мій ґуднес відсапнув якось, неначе б йому млинський камінь впав з грудей — сам завинувсь, — тай по хвильці мчав уже „стріт карою" в сторону Сприґфільд.

„Allo — Михалки! — а де Михалка поїхає? — привитавсь по дорозі знакомий мені Гершко, котрий о бладований ріжного рода валізами драпав ся по сходах до гори в колієвому двірці в Сприґфельд.

На перед носа. — а ти Гершко де так з валізами? Чи може до старого краю? поспитав я і від себе.

„Е еб, я поїхаю на старого краю, а Америка нехай буде нещасне напіткало... Закляв сплюваючи Гершко.

А ти що вдурів жеде? — Хтож знова видав так проклинати Америку, в котрій назгортавесь мабуть долярів як леду! Засьміяв ся я.

— Щоби мені так... — як в того Америка зробив які ґрейцара, відповів Жид — Ну то чого ідеш уже до краю, колись — як кажеш — нїчо не заробив в Америці заговорив я знова, коли покуповавши тикети, всїлисьмо разом у потяг...

„Чого я їхаї, — почого я їхаї, — і шоби того нещістє напіткало, — хто знаї, чого я їхаї!.. відповів Жид, затискаючи кулаки.

— Та прецїнь щось дуконче спонукало тебе їхати в теперішню пору до старого краю, хоть знаєш мабуть що там на Европейську війну заносить ся.

— Отож то є тілько великого хороба що там буде собі зробила війна, а я мушу поїхати до Галичина клав ерусалимський шлях тич.

Зробив ся паскудного інтереса — заговорив Гершко по хвильці.

— „Я достанув з старого края листа, — з котрого я собі довідав про паскідний новина, і то такий, що щоби йому задусило...

— Мабуть тобі жінка захоріла? —

— „Нейн — відповів Жид.

— Батько або мати вмерла?—

—Авх нейн! — і мама ще незавмерла...

— То може тобі корова або кобила здохла, бо безрог ви Жиди не тримаєте.

— Нейн! — Ту собі зробило щось паскідного, відповів Жид.

То в такім разі говори, й відповідай собі сам, мене твої паскудні інтереси нічо не обходять! відказав я закуривши папіроску.

Й їхалисьмо якийсь час мовчки.

— Ти памятаєш Михалька, як я одного раза тобі потребовав сказати, що я маї в старого края два файні доньки га? Заговорив знова перший Гершко.

— Так пригадую собі, одній здаєсь Хайка, а другій Марка, чи там якось,— Але чи ті твої дівчата справді хороші, не знаю, — і щож?...

— Ото-же, того — щоби ті .... Хайка, потребовала собі закохати ся з одного Мазура...

— Ха, ха, ха! — І така дурниця у тебе зовсім великим нещастєм? Засьміяв ся я з Жида.

— То не є жадного дурниця, — бо твій ґанеф Мазура так єму того моєго Хайкі збаламутив, що воно втікло десь на эльманого карк з того, ... щоби смертельний колька ..... Мазур....

— Єсли так, то справді неджуе весела історія — і кілько меньше більше мала літ та твоя Хайка? — поспитав я Жида, котрий висказавши свою журбу, замовк і торгав нервово свою чорну, кудо-відстриженну бороду.

Мало девятнайцятого року.

— Якжеж се стало ся?

— Або я знаї як застала ся?

— Воно шенковало звичайно з горівка, — говорив дальше Гершко. А стара моя Рухлї походила звичайно на село за інтереса...

Вона шинковало з горівка, й вицирило завше губа до молодого хлопців, що приходили пити горівка... Як мого старого Рухля невиділо, то молодого Мазура потрібував полоскотати часом єму по під бороду... А воно що гірше шміяло ся і давало горівка і тютюн задармо для молодому Мазурі...

— Ну і щож дальше? —

— Чого дальше? То ти Михалки незнаєш, що потребуваво зробити сьвідальше? - - Мазура єму ласкотав а воно сьміяло ся, потім взяло гроші й втікало десь в того проклятий Мазура і то є паскідний гешефт, тьфуй! щоб йому .....

І Жид затиснув кулаки, а я сягнув по свою валізу і капелюх, бо в'їжджалисьмо уже в ославлений Ню Йорк.

М. Беля

Вечерниці сьв. Николая.

Отсим запрашаєм всіх Русинів гр. кат. парафії в Ambridge, Pa. рівнож Русинів з поблизьких плейзів, щоби звольли ласкаво прибути з дітьми на представлене

„Прихід сьвятого Николая",

котре уряджує молода руська читальня „Просьвіти" дня 19 грудня 1908 в Кристофєковій Гали на першій стріті.

Кождий отець або мати може приладити дарунки для своїх дітий, котрі віддасть до рук сьвященика.

Вступ 25 цнт. діти не платять нічо.

Початок о 7 годині вечером.

За Виділ читальні:
о. М. Данилович голова.
—50 *Ю. Капацевич секр.*

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:

1) Книжку членів (іменовою).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На ті книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА
домова гра для розривки.
Ціна книжочки 15 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.

Отсим просимо усїх тих, що знають про яку роботу на своїм плейзї виповнити усї рубрики подані низше та вирізавши заслати сю карточку до редакциї на адресу: SVOBODA, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

1. Назва місцевости?
....
2. Назва фабрики чи компанії?
....
3. Скільки робітників потреба?
....
4. До якої роботи?
....
5. Чи треба вміти англійську мову?
....
5. Яка плата?
....
7. Скільки годин працї?
....
8. Як часто виплата (пейда)?
....
9. Що коштує рент?
....
10. Що коштує борд?
....
11. Чи є страйк?
....
12. До кого голоситись на плейзї?
....

Докладний адрес пишучого:
....
....

Де найдете роботу?

На наш зазив дісталисьмо слїдуючі виповнені квестіонарі в справі місцевостий, де можна дістати роботу:

1) Berwick, Pa. (Columbia Co.) сейчас потрібно 2000 людий до всілякої роботи в American Car & Foundry Co. Знане англійської мови не є доконечне. Платять 1.20, 1.50, 2.00, 3.00 і 4.00 дол. в день, відповідно до того, який хто робітник. День робочий треває 10 годин а виплата що два тижнї. Борт коштує від 6 до 10 долярів а рент 2.50 дол. Хтоб приїхав, зволить відвести ся до Івана Федорця (Tres Ave.) в Berwick, Pa. Отсї відомости подали: Іван Федорцьо, Анд. Саврук і Андр. Мацко.

2) Потрібно сейчас опитного робітника на фарму. Жонатї мають першеньство. Усї близші інформації та обяснения подасть Jno J. Ardan, Penrith, Va., Cumberland Co.

Вітраки або воздушнї мотори.

Минуло двайцять лїт, як перший раз на одвій виставі оказали ся уліпшені вітраки. Від того часу скоро почали розходити ся по Европі і повидумувано що раз то нові уліпшеня. Тепер вітраки є уліпшені дуже. Она можуть використовувати найлекший подув вітру, самі наставляють ся на вітер, без перерви і без надзору можуть працювати день і ніч. Тому що раз частїйше заводять в господарстві вітраки. По ліпших господарствах в Дол. Австрії, в Чехах, на Моравії і т. д. дуже часто можна побачити вітраки, хоч гористий край не надає ся так до заведеня вітраків, як рівнина. Кошта заложеня є досить великі, але се не повинно відстрашувати, бо по близшім обрахунку пізнати, що той капітал в кількох літах вертає ся назад. Як велике орвмінене будуть мати уліпшені вітраки в господарстві при безнастаннім поступі електрики, тяжко предвидіти.

Є се дешевий спосіб використати силу вітру до всяких робіт господарських, чи то молоченя, чи різаня січки, чи помпованя води, чи обертаня машин. І для малых господарств зможе сей винахід стати придатний, як они до тої цїли будуть лучити ся в спілки, аби спільно користати з урядженя.

— Подаю до відомости, що моя адреса теперішна єсть напротив самої церкви:
Rev. N. Pidhorecki,
329 East 20 Street,
-50 New York, N. Y.

СОКІЗ СЕ ЄСТЬ ОДИНОКА РУСКА ОРҐАНІЗАЦІЯ!

ЧИТАЙТЕ! Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи":

Америка ....15 ц
Ангел та пустельник і т. і 15 ц.
Борба кляс і чому робітники організують ся ....15 ц
В Старім і Новім краю....25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7..15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці ....10 ц.
Дещо про зьвірята ....30 .
Дві левади і т. п. С. 5. .....15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 ....15 ц.
Еміґрант ....15 ц.
Жовнір .. . .10 ц
Журавлї .. ..10 ц.
Житє зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах .. .15 ц.
Земельне питан ....15 ц.
Зуб за зуб ....10 ц.
Історія Руси з образками ..10 ц.
Капітал і праця ....15 ц.
Книжка Рахункова ....50 ц.
Казки про Жидів ....15 ц.
Многострадальний народ, огляд історії українского народу ....20 ц.
Навернений Ґрішник .....20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів ....15 ц.
Новий Завіт ....2 дол.
Образки і загадки ....10 ц.
Оповіданя ....15 ц.
Про відступників від рос. православія ....10 ц.
Про нутро землї ....25 ц.
Підземні скарби ....25 ц.
Покуса ....10 ц.
Псалтир ....1 дол.
Розмова Поляка з Русином 10 ц
Смерть ....10 ц.
Стародавні казки та оповіданя ....15 ц.
Степові люде ....15 ц.
Страйк .... .20 ц.
Стріляй на смерть, робітнича драма..................15 ц.
Товариска ворожка........15 ц.
Унія в Америці ....20 ц.
Хто з чого жиє ....15 ц.
Які то є люди на земли, з 20 образками ....50 ц
Як мужик ходив до царя правди шукати ....15 ц.
Через кордон ....15 ц.
Руско-англійский тлумач ..60 ц
Польско-англійский тлумач 60 ц

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя ......2.50 дол.
Хлїб Души ....2.50 „
Druh Duszi ....1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) .75 ц.
Молитвенник малий ...1.50 дол
Вінець ....1.50 „
Зборник ....2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторскі церковні ....10 ц
Книжочки Братскі ....10 ц
Метрики хрещеня ....3 ц.
Метрики шлюбні ....3 ц
Метрики смерти ....3 ц
Поминик померших душ 10 ц.

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Накладом „СВОБОДИ" вийшли
Папері листові
окрашені гарними вінєтами і портретами наших руских ґенїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницкий. Продає друкарня „Свободи" по цїні 50 цнт. за 25 штук. Адрес:
„SWOBODA"
184 Hudson Str. New York, N. Y.